

SCB-Indikatorer

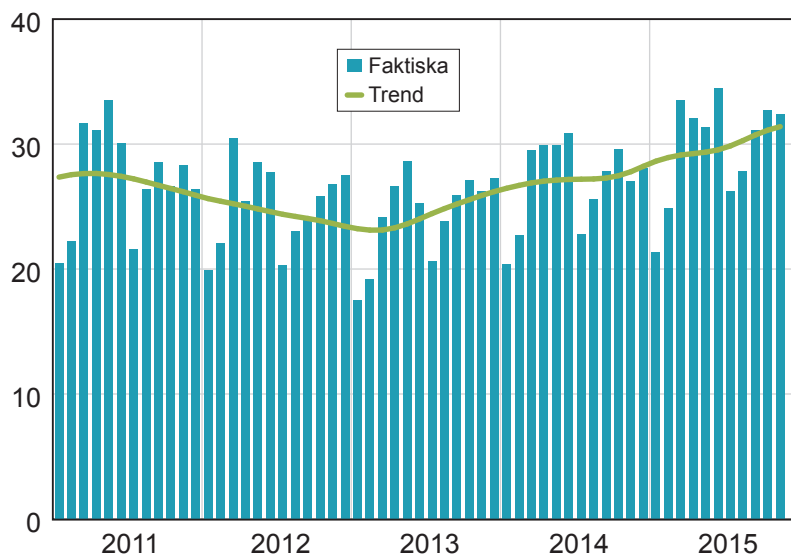
E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Full gas på fordonsmarknaden

Nyregistreringar av personbilar
Tusental per månad

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

- Fortsatt minskad arbetslöshet
Sid 16
- Blandade signaler från USA
Sid 21

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv	14
Industri	4	Priser.....	15
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	16
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	18
"I fokus".....	12	Internationell utblick.....	19
Byggmarknad.....	14	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

KONJUNKTURLÄGET

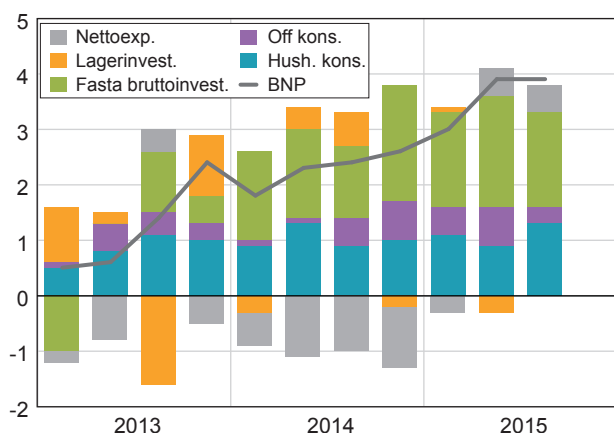
Starkt år för Sverige

I årets sista nummer av SCB-Indikatorer finns det anledning att blicka tillbaka på året som varit. Först och främst kan det konstateras att Sveriges ekonomi haft en god utveckling under året med en stark BNP-tillväxt de tre första kvartalerna. I ett internationellt perspektiv finns det få länder som överträffar Sverige i detta hänseende.

Efter finanskrisen har det främst varit tjänstesektorn som bidragit till den svenska tillväxten men i år har även industrin kommit igång och ökat produktionen. Exporten har gynnats av den svaga kronan vilket ökat industrins exportordergång. Det fortsätter dock att vara den inhemska ekonomin som är dragloket för tillväxten. Investeringarna har ökat kraftigt, särskilt bostadsinvesteringarna, och hushållskonsumtionen fortsätter att växa i stadig takt.

BNP-tillväxt och tillväxtens bidrag

Årlig procentuell förändring

Fordonsmarknaden uppvisar för tillfället en mycket stark utveckling. Produktionen inom motorfordonsindustrin har ökat kraftigt och det beror både på en stark efterfrågan från utlandet och från den inhemska marknaden. Nyregistreringen av personbilar är samtidigt på väg mot ett rekordår. Under året har hittills (januari–november) närmare 328 000 personbilar registrerats på den svenska marknaden. Det innebär att det behövs ungefär 27 000 nyregistreringar i december för att överträffa det tidigare rekordet från år 2000. De tre senaste åren har decembersiffrorna legat över 27 000 så det finns goda möjligheter att 2015 skrivs in i rekordböckerna.

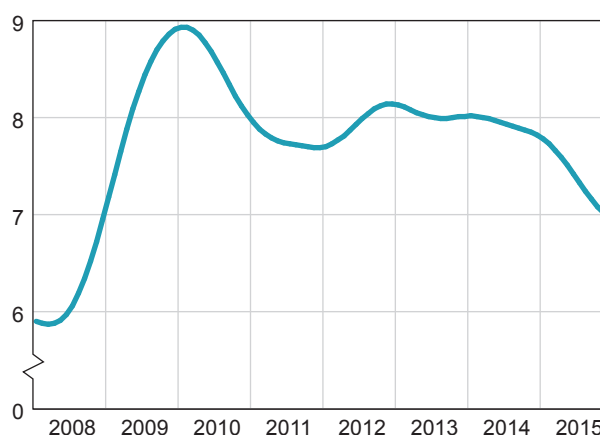
Arbetsmarknaden stärktes

Läget på den svenska arbetsmarknaden har förbättrats

under året. Sysselsättningen har ökat markant och arbetslösheten har minskat. Säsongsrensad och utjämnad låg arbetslösheten på 7,0 procent i november vilket var den lägsta nivån på sju år. Samtidigt står arbetsmarknaden inför stora utmaningar framöver i spåren av flyktingkrisen. Arbetsförmedlingens statistik visar däremot inte en lika positiv bild som SCB:s arbetskraftundersökningar för tillfället. Enligt Arbetsförmedlingen har minskningen av arbetslösheten i det närmaste avstannat. Den fortsätter att minska för ungdomar och inrikes födda men den senaste tiden märks en ökning i gruppen utrikes födda. Det är ett trendbrott då denna grupp stått för större delen av den ökade sysselsättningen på senare år. Det är möjligt att arbetslösheten i denna grupp kommer att fortsätta öka något framöver när allt fler av de nyanlända, där många har bristfällig utbildning, ger sig in på den svenska arbetsmarknaden.

Arbetslöshet i Sverige

Procent av arbetskraften, säsongsrensad och utjämnad

Flyktingkrisen påverkar ekonomin

De senaste månaderna har präglats av den pågående flyktingkrisen. Sverige har, tillsammans med Tyskland, tagit ett mycket stort ansvar för att ta emot människor på flykt undan krig och terror. Till och med november hade 149 000 personer sökt asyl i Sverige enligt Migrationsverkets uppgifter. Bara från september är antalet asylsökande drygt 100 000. Till slut blev dock situationen ohållbar och regeringen blev tvungna att fatta beslut om att införa gränskontroller för att minska antalet migranter.

Situationen medför kortsiktigt en hård ansträngning för de offentliga finanserna och regeringen har redan tvingats lägga fram en tilläggsbudget. Sett i ett mer långsiktigt perspektiv finns dock möjligheter att den höga invandringen

får positiva effekter på den svenska ekonomin då många nyanlända är i arbetsför ålder. Givet att integrationen förbättras och de kommer ut på arbetsmarknaden så kan det leda till ökad sysselsättning och högre skatteintäkter till stat och kommun.

Svag inflation

Inflationen har varit fortsatt låg under året och inflations-takten mätt med Konsumentprisindex (KPI) har legat stabilt runt 0 procent. En viss rörelse uppåt inom vissa produktgrupper, exempelvis livsmedel, kunde anas i slutet av året. En bidragande faktor är att den svaga kronan pressat upp importpriserna vilket kan betraktas som kortvariga effekter. Riksbanken har dock på senare tid varit tydlig med att man vill försvara den svaga kronkursen för att få fart på inflationen. Man har även fokuserat allt mer på det underliggande måttet KPIF exklusive energi, där varken hushållens räntekostnader eller de volatila energipriserna ingår, och detta mått var uppe på 1,8 procent som högst i september. De två senaste månaderna har dock inflations-takten enligt detta mått sjunkit på nytt.

Nästa år väntar en ny avtalsrörelse där de stora fack-förbunden ska förhandla med arbetsgivarsidan om lö-neutvecklingen. De två sidorna står långt ifrån varandra, arbetsgivarna kräver låga löneökningar med tanke på den låga inflationen samt att stigande arbetskostnader medför ytterligare försvagad konkurrenskraft gentemot andra länder.

Kraftiga prisuppgångar på bostäder under året

Den svenska bostadsmarknaden fortsätter att vara het med kraftiga prisökningar det senaste året på både villor och bostadsrätter. Den senaste tiden märks dock en viss inbromsning av prisökningarna. SCB:s småhusbarometer visar en svagare ökningstakt av huspriserna i landet än i början av året och enligt Valueguards månadsstatistik sjönk priserna något i november på både bostadsrätter och villor. Det är dock normalt att det sker en avmattning i slutet av året.

Ett bostadsutbud som inte kunnat matcha en stigande efterfrågan är den främsta orsaken till prisuppgången på bostäder. De låga räntorna har bidragit till att elda på efterfrågan ännu mer. Under året har Riksbanken sänkt räntan tre gånger vilket har inneburit att bostadsräntorna också sjunkit ytterligare. Hushållens boendekostnader är trots en stor ökning av låneskulderna totalt sett lägre än den var för ett par år sedan vilket också är en faktor som gjort den kraftiga prisuppgången under året möjlig.

Stark konjunktur enligt företagens egna bedömningar

Konjunkturinstitutets månatliga konjunkturbarometer har visat en mycket positiv bild den senaste tiden. Barometerindikatorn, som är ett sammanfattande mått över företagens och hushållens syn på ekonomin, steg ytterligare i december sedan konfidensindikatorn för tillverkningsin-dustrin gått upp kraftigt. Inom samtliga huvudbranscher görs bedömningen att läget är starkare eller mycket star-

kare än normalt och indikatorerna lyfts även av starka prognoser om framtiden. Fortfarande är hushållen lite mer pessimistiska över läget än vad företagen är. Trots en liten uppgång i december ligger fortfarande hushållens bedömning av Sveriges ekonomi under det historiska genomsnittet. Omdömet över den egna ekonomin är däremot något starkare än normalt.

Nedgången för råvarupriserna fortsatte

Råvarupriserna fortsätter att vara kraftigt nedpressade, det gäller i synnerhet priset på olja. Efter det stora raset i slutet av fjolåret följde en viss återhämtning i början av 2015 men i början av maj inleddes en ny skarp nedgång där priset på Brentolja närmast halverats fram till mitten av december. Prisnedgången fick ny fart i början av december sedan oljekartellen Opec annonserat att man höjer produktions-målen. Många hade istället hoppats på en utbudsminskning för att dämpa prisfallen och marknadsreaktionerna blev kraftiga med stora börsras där råvaruaktier och branscher nära kopplat till detta segment drabbades hårdast.

Oljepris

Brent, USD per fat, (data t.o.m. 18 dec 2015)

Källa: Macrobond

Börsutvecklingen har varit lite omväxlande under 2015. Stockholmsbörsen hade en bra start på året där årshögsta nåddes i slutet av april sedan index stigit med närmare 20 procent från årsskiftet. Sedan följde en nedgång där hela årets uppgång raderades ut i augusti sedan stora kursras i Kina vållat oro världen över med stora börsnedgångar som följd. I oktober och november steg börsen på nytt och trots en liten nedgång i december ligger Stockholmsbörsen på plus under året. Uppgången var vid stängning den 18 december cirka 5 procent jämfört med årsskiftet. Vid samma tidpunkt låg exempelvis New Yorkbörsens Dow Jonesindex på minus 4 procent under året och även Londonbörsen har sjunkit. I Paris och Frankfurt ligger däremot börsen på plus.

Jämnare global tillväxt

Globalt har utvecklingen varit blandad. I Europa har till-växten varit låg i de flesta länder men det har samtidigt funnits positiva exempel i vissa av de tidigare krisländerna, exempelvis Italien och i synnerhet Spanien, där ekonomin tagit rejäl fart. Grekland har det däremot fortsatt tungt och turbulensen var stor i somras. Landet tvingades till slut ac-

ceptera nya åtstramningar och genomföra skattehöjningar. Ett tag såg det ut som att landet var på väg att ställa in betalningarna och gå i "konkurs". Det hade troligtvis inneburit att Grekland tvingats lämna eurosamarbetet.

Den amerikanska ekonomin har fortsatt att återhämta sig även om den senaste BNP-siffran inte var superstark. Den inhemska efterfrågan är god med hushållskonsumtionen som främsta draglok. Arbetsmarknaden har fortsatt att förbättras med en stadig nedgång av arbetslösheten. De största problemen finns inom industrin där exporten bromsat in som en följd av den kraftiga dollarförstärkningen det senaste året.

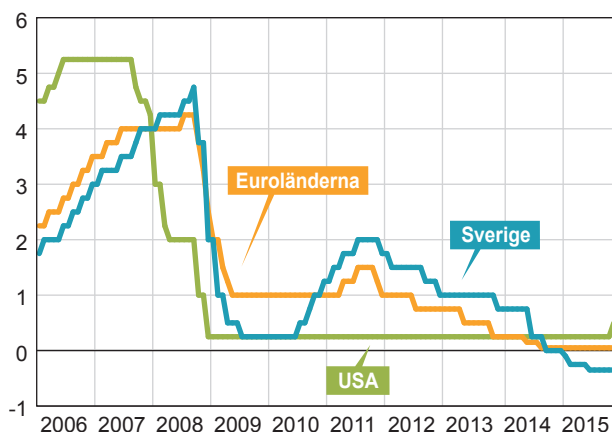
Mycket av den globala oron under året har handlat om en inbromsning i Kina vilket inneburit en nedgång för världshandeln. Negativa signaler i somras ledde till stora börsras över hela världen. Det saknas tillräcklig transparens för att kunna bedöma hur situationen egentligen är i den kinesiska ekonomin men efter en lägre tillväxttakt första kvartalet i år har BNP åter vuxit snabbare andra och tredje kvartalet. Indikatorer såsom inköpschefsindex har även förbättrats något men vittnar inte om någon jättefart inom varken industrin eller tjänstesektorn.

ECB sänkte inlåningsräntan

I december har det varit mycket fokus på olika centralbanksbeslut. Först ut var ECB som i början av månaden meddelade att inlåningsräntan sänks med 10 punkter. Den viktigaste styrräntan lämnades dock oförändrad på 0,05 procent så sammantaget var besluten försiktiga. Däremot förlängdes bankens massiva tillgångsköp där ECB nu räknar med att de ska fortgå till och med mars 2017. Även i fortsättningen ska de månadsvisa köpen av räntepapper uppgå till 60 miljarder euro. Finansmarknaden reagerade med besvikelse på beskedet då man hade väntat sig mer och euron stärktes, börserna föll och marknadsräntorna steg kraftigt.

Centralbankernas styrräntor

Procent

Källa: Macrobond

Riksbanken lämnade reporäntan oförändrad

Den svenska Riksbanken följde i samma spår som ECB. Styrräntan lämnades oförändrad och programmet för obligationsköp hölls också intakt. Precis som det varit

vid de tidigare räntebeskedet under senare tid betonade dock riksbankschefen att det finns beredskap att vidta nya åtgärder om det blir nödvändigt. Det gäller såväl ytterligare räntesänkningar, stödköp av räntepapper som interventioner på valutamarknaden. Mycket beror på hur kronkursen utvecklar sig samt kommande inflationssiffror. Stigande importpriser på grund av den svagare kronan har inneburit ökat inflationstryck på senare tid. Riksbanken vill dock se en uppgång även i de inhemska priserna.

Första räntehöjningen av Fed sedan 2006

Efter sju år med nollränta så höjde den amerikanska centralbanken Federal Reserve (Fed) förra veckan styrräntan med 0,25 procentenheter. Arbetsmarknadsstatistiken för november var stark, till och med något starkare än väntat, och tillsammans med mycket starka siffror för oktober öppnades dörren för den första räntehöjningen sedan 2006. Fed konstaterar samtidigt att investeringar och hushållskonsumtion utvecklas väl och att bostadsmarknaden fortsätter att stärkas. Fed bedömer att inflationen på medellång sikt kommer att stiga till målet 2 procent. Räntehöjningen var väntad och reaktionerna på finansmarknaderna blev måttliga.

INDUSTRI

Sedan andra hälften av 2014 har orderingången till industrin haft en klart positiv trend. Den generella utvecklingen de två senaste månaderna är dock något svårtolkad då orderingången, till följd av en extraordinär ökning för en bransch, noterade en brant uppgång i september som sedan följdes upp av en nästan lika kraftig nedgång i oktober. Om man ser på utvecklingen över tre månader har den dock ökat jämfört med perioden innan, vilket tyder på att trenden fortsatt är på uppåtgående. En ökad efterfrågan har även medfört att produktionen inom industrin har tagit bättre fart i år efter en relativt svag utveckling 2014. Efter att ha ökat två månader i följd minskade dock industriproduktionen i oktober något, även om drygt hälften av branscherna noterade uppgångar.

Om man får tro den senaste konjunkturbarometern ser kommande månader ljusa ut för tillverkningsindustrin. Enligt konfidensindikatorn, som ökade kraftigt i december, är läget betydligt starkare än normalt. Företagen är mer nöjda med storleken på orderstockarna och har planer på att öka produktionsnivån kommande tre månader.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

David Lööf

Negativ månadsutveckling men positiv trend

Efter två månader i följd med stark månadsutveckling då produktionen steg med 4,4 procent i augusti respektive 2,0 procent i september sjönk den säsongsrensade produktionen

igen i oktober. Jämfört med september sjönk produktionen med 1,1 procent vilket låg nära analytikernas samlade bedömning på en nedgång på 0,8 procent. Trots nedgången på månadsbasis så går industrin förhållandevis starkt just nu. Om man tittar på trendstatistiken för industriproduktionen så har månadsutvecklingen varit positiv ända sedan december 2014. Tittar man även på den kalenderkorrigerade årsutvecklingen, som i oktober redovisade en uppgång på 4,0 procent jämfört med motsvarande månad föregående år, så ger det en tydlig bild av att produktionen i den totala industrin har en positiv trend just nu.

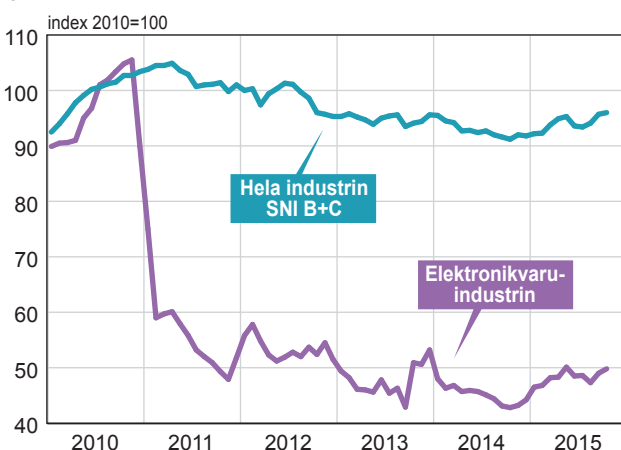
Nedåtrekyl för maskinindustrin

Bland industrins delbranscher så var det, trots den negativa månadsutvecklingen totalt sett, en majoritet som visade positiv utveckling. Att den totala industrin backade i oktober förklaras mycket av nedgångarna inom aggregatet kemisk industri och läkemedelsindustrin samt inom övrig maskinindustri som redovisade en negativ utveckling på 6,6 respektive 5,9 procent. De två branscherna tillhör de tre största mätt i förädlingsvärde och får därför stor vikt i den sammanlagda beräkningen av industriproduktionen. För övrig maskinindustri var oktobers nedgång inte överraskande efter de två föregående månadernas produktionsökning på 7,3 respektive 7,0 procent. Ser man till den säsongsrensade nivån så är den årets tredje högsta för branschen vilket också visar att nedgången snarare beror på att de två föregående månaderna var exceptionellt starka.

För aggregatet kemisk industri och läkemedelsindustrin var däremot månadsens nedgång en del av en tydlig negativ trend under året. Produktionen har minskat fler månader än den har ökat och nedgångarna har även varit större än motsvarande uppgångar. Den mindre volatila trendskattningen visar en stabil nedgång för produktionen sedan årsskiftet.

Industriproduktionsindex

Säsongsrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Fortsatt uppgång för motorfordonsindustrin

Den bransch som gick starkast i oktober var elektronikvaruindustrin vars produktion ökade med 11,0 procent i säsongsrensade tal. En stor del av ökningen förklaras dock av att branschen haft ett starkt säsongmönster där månader

efter kvartalsslut tenderar att innebära lägre produktion än den sista månaden i kvartalet. I oktober var dock produktionen inte lägre utan snäppet högre än september vilket ger än extraskjuts i det säsongsrensade resultatet, vilket man kan se om man även granskar den okorrigerade serien där utvecklingen är mer blygsam jämfört med föregående månad.

En bransch som återigen visade positiv utveckling var motorfordonsindustrin som är tillverkningsindustrins starkast lysande stjärna just nu. Den positiva utvecklingen på 3,3 procent säsongsrensat och jämfört med föregående månad innebar den fjärde månaden i följd med ökad produktion. Uppgången innebar att den säsongsrensade nivån var den högsta sedan mars 2011. Tittar man på trenden så har den visat stark positiv utveckling under hela året och vid årsjämförelsen jämfört med motsvarande månad föregående år visar utvecklingen en ökning på hela 32,3 procent i kalenderkorrigerade tal. Det visar både att motorfordonsindustrin går bra just nu samt att 2014 var ett svagt år för branschen. Den förädlingsvärdetunga branschen är den starkaste förklaringen till att den totala tillverkningsindustrin går bra just nu. Utan motorfordonsindustrins starka år skulle den totala industriproduktionen visa betydligt dystrare siffror. Den starka produktionsutvecklingen har varit väntad om man har haft koll på statistiken över orderingången där det under en tid nu har visats tydliga indikationer på att efterfrågan är hög. Enligt den senaste statistiken över orderingången finns inte heller några tecken på någon tydlig avmattning framöver.

Industriproduktion

Förändring i procent

	okt 15/ sep 15	aug-okt 15/ maj-jul 15	okt 15/ okt 14	jan-okt 15/ jan-okt 14
Hela industrin	-1	2	4	1
Trävaruindustri, ej möbler	2	5	15	11
Massa och papper	-1	1	5	4
Grafisk industri	-5	-2	-8	-3
Kemisk industri o läkem.	-7	-7	-20	-7
Stål- och metallverk	1	2	15	9
Metallvaruindustri	-1	-1	-4	-4
Elektronikindustri	11	1	17	7
Maskinindustri	-6	5	0	0
Industri för motorfordon	3	10	32	7

Positiv trend i årsutvecklingen

Den ackumulerade årsutvecklingen fortsatte i oktober att visa positiva siffror jämfört med motsvarande period under 2014. Årsutvecklingen har också en uppåtgående trend just nu vilket gör att 2015 med största sannolikhet kommer att summeras som ett starkare år än 2014 för industriproduktionen. En stor förklaring till detta är den nämnda motorfordonsindustrin som med sin tyngd och mycket starka utveckling drar upp utvecklingen för den totala industrin. Men det är inte enbart motorfordonsindustrin som har ett starkare år än det föregående. Majoriteten av branscherna har under januari-oktober i år haft en större produktion än under motsvarande period

2014. Några klara exempel är trävaruindustrin, stål- och metallverk samt elektronikvaruindustrin som alla haft ett tydligt starkare år än i fjol.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

Jenny Strandell

Spretig månad för ordergången i oktober

Den sammanlagda ordergången till svensk industri föll kraftigt i oktober, efter att ha visat en exceptionellt stark utveckling i september. Den negativa utvecklingen för industrin om minus 19,2 procent i säsongsrensade tal förklaras till stor del av tappet för annan transportmedelsindustri. Branschen backade med hela 94 procent och ordergången i oktober motsvarade därmed enbart 6 procent av ordergången i september.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	okt 15/ sep 15	aug-okt 15/ maj-jul 15	okt 15/ okt 14
Ordergång			
Hemmamarknad	1	-3	0
Exportmarknad	-31	16	8
Totalt	-19	7	4
Omsättning			
Hemmamarknad	2	1	11
Exportmarknad	-3	2	1
Totalt	-1	2	5

Motorfordon hade en fortsatt stark ordergång i oktober, där både hemmamarknaden och exportmarknaden steg. Order från svenska kunder ökade med 16 procent medan exportordergången steg med 3 procent, i säsongsrensade tal. Generellt sett så innebar dock oktober en nedgång för de flesta av industrins delbranscher, jämfört med september och där det inom flertalet industrier var exporten som minskade mest.

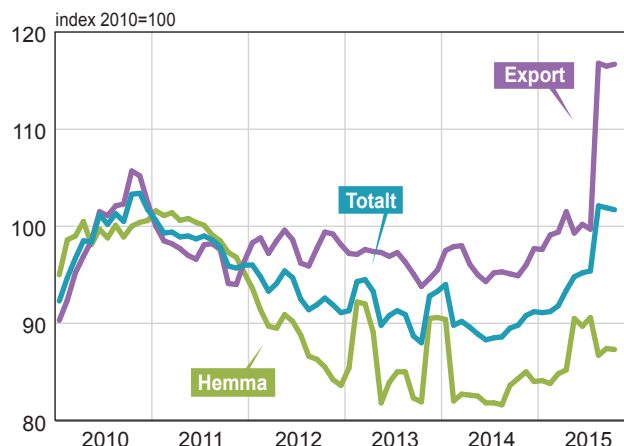
Positiv tremånadersutveckling

Totalt sett utvecklades ordergången positivt för industrin då den var 7 procent högre under de tre senaste månaderna, än under de tre närmast föregående månaderna, i säsongsrensade tal. Branscherna som tillhör huvudgrupperna för producenter av investeringsvaror respektive varaktiga konsumtionsvaror var de som bidrog till att utvecklingen för hela industrisektorn var positiv. Fortsatt svagt går däremot de icke varaktiga konsumtionsvarorna, något som också syns i den ackumulerade statistiken över ordergången under året till både livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Tremånadersutvecklingen på marknaderna var dock mycket olika, där exportmarknaden ökade med hela 16 procent medan hemmamarknaden istället minskade med 3 procent. Fyra av industrins fem huvudgrupper tappade order på hemmamarknaden under tremånadersperioden, då ingen efterföljande månad varit i nivå med ordergången till

hemmamarknaden i juni. Exportmarknaden steg framförallt då ordergången i september var ovanligt hög.

Industrins ordergång

Säsongsrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Stark årsutveckling för de flesta branscherna

Oktober som helhet var relativt stark i jämförelse med andra oktobermånader de senaste åren. I oktober 2011 var dock ordergången starkare än under oktober i år, i kalenderkorrigerade tal. Jämfört med oktober i fjol var den totala ordergången 3,5 procent högre men det var enbart exporten som utvecklades positivt på årsbasis och steg med 8 procent. Hemmamarknaden var däremot oförändrad jämfört med oktober i fjol.

Den positiva utvecklingen för den ackumulerade ordergången bestod i oktober. Hela 8 procent högre ordervolym har industriföretagen fått hittills i år, jämfört med motsvarande månader i fjol, där utvecklingen är korrigerad för kalendereffekter. Order av egentillverkade varor och industriella tjänster ökade både från svenska kunder och från kunder i utlandet. Exporten gick dock starkast där drivande branscher var annan transportmedelsindustri och motorfordonsindustrin följda av flertalet större branscher såsom elektronikvaruindustrin och industrin för elapparatur. Även hemmamarknaden lyfte och det var i huvudsak samma branscher som också drev utvecklingen på denna marknad. En svagare utveckling för ordergången på hemmamarknaden hade däremot aggregatet för kemisk industri och läkemedelsindustrin, som tappade 6 procent. Övrig maskinindustri och livsmedelsindustri samt dryckesvaruindustrin visade svagast utveckling i statistiken och dessa branscher var tillsammans med ett fåtal mindre branscher de enda som redovisat mindre order i år.

Industrins investeringar

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s investeringsenkät

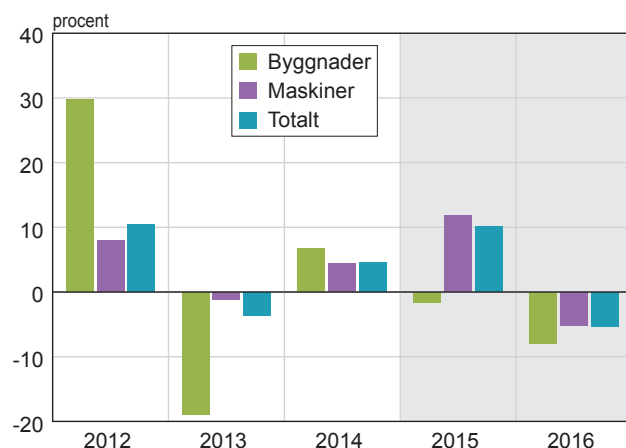
Stora maskininvesteringar i år

Enligt SCB:s investeringsenkät från oktober beräknas industrins investeringsvolym stiga med 7 procent i år jämfört med i fjol. Totalt väntas investeringarna uppgå till 66

miljarder kronor vilket kan jämföras med 58 miljarder under 2014. Den senaste prognosen är starkare än den företagen gav i maj och det är framförallt en starkare bedömning av maskininvesteringarna som ligger bakom. Enligt den aktuella bedömningen blir årets maskininvesteringar inom industrin de högsta sedan 2008. Byggnadsinvesteringarna väntas dock sjunka svagt jämfört med fjolåret.

Industrins investeringar i byggnader och maskiner

Förändring i procent från föregående år. Fasta priser

Ökade investeringar inom den kemiska industrin

Trots att industrins investeringar totalt sett ser ut att öka under 2015 planerar en av de mest investeringsintensiva sektorerna, gruvindustrin, att minska sina investeringsvolymerna med 6 procent jämfört med fjolåret och investera drygt 8 miljarder. Det ser ljusare ut för den kemiska industrin där volymökningar på 27 procent och investeringar på 9 miljarder väntas. Lika mycket verkar massa- och pappersvaruindustrin komma att investera, vilket ger en volymökning på 21 procent.

Lägre investeringar väntas under 2016

Prognosen för 2016 pekar på en liten nedgång av industrins investeringsvolymerna jämfört med årets. Nästa år väntas investeringar på ungefär 63 miljarder, en minskning med 6 procent. Nedgången gäller såväl maskin- som byggnadsinvesteringar.

Investeringsplanerna ser dystrare ut för majoriteten av industriföretagen. Endast den kemiska industrin, massa- och pappersvaruindustrin, grafisk industri samt gruppen övriga industrier väntas öka sina investeringsvolymerna. Textilindustrin väntas minska sina investeringsvolymerna med 30 procent och för gruvindustrin väntas ytterligare minskningar på 16 procent. Stål- och metallverken, transportmedelsindustrin samt livsmedelsindustrin är andra exempel på industribranscher där investeringsvolymerna beräknas minska med mer än 10 procent nästa år.

UTRIKESHANDEL

Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visade att den svenska exporten då tog fart och ökade med 2,1 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Det var

klart bättre än de två föregående kvartalen och orsaken till uppsvinget var att varuexporten stegrades och ökade i den högsta takten på två och ett halvt år. Tjänsteexporten fortsatte samtidigt att öka starkt och trots att även importen ökade mycket så lämnade utrikeshandeln därmed ett positivt bidrag till BNP-utvecklingen i såväl kvartals- som årstakt.

SCB:s utrikeshandelsstatistik visar däremot att varuexporten utvecklades svagt i oktober och var 1 procent lägre än motsvarande månad förra året. Detta ledde till att handelsnettot försvagades och för andra gången i år var negativt. Denna gång genererade utrikeshandeln med varor ett underskott på 0,9 miljarder kronor. Denna utveckling stämmer överens med utfallet för Exportchefsindex som visade på en rejäl försämring av nuläget från tredje till fjärde kvartalet.

Varuexport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 jan-sep	2014 jan-sep		
Skogsvaror	97 358	93 411	11,1	4
- Trävaror	20 288	19 446	2,3	4
- Papper	56 819	55 560	6,5	2
Mineralvaror	85 152	85 731	9,7	-1
- Järnmalm	9 868	14 873	1,1	-34
- Järn och stål	39 220	37 687	4,5	4
Kemivaror	122 627	108 073	14,0	13
- Läkemedel	53 662	43 799	6,1	23
Energivaror	60 056	76 162	6,8	-21
Verkstadsvaror	390 714	360 071	44,6	9
- Maskiner	140 091	129 083	16,0	9
- Elektrovaror	101 397	95 536	11,6	6
- Vägfordon	94 900	85 822	10,8	11
Övriga varor	121 075	111 172	13,8	9
- Livsmedel	54 522	49 846	6,2	9
Totalt	876 982	834 619	100,0	5

Varuimport, varuområden

Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 15/14 %
	2015 jan-sep	2014 jan-sep		
Skogsvaror	24 037	23 330	2,8	3
Mineralvaror	62 108	59 191	7,2	5
- Järn och stål	25 972	26 027	3,0	0
Kemivaror	113 048	108 432	13,2	4
- Läkemedel	24 620	22 268	2,9	11
Energivaror	88 273	117 429	10,3	-25
- Råolja	46 938	65 468	5,5	-28
- Oljeprodukter	33 196	40 350	3,9	-18
Verkstadsvaror	375 548	335 245	43,8	12
- Maskiner	93 751	84 964	10,9	10
- Elektrovaror	131 818	119 891	15,4	10
- Vägfordon	94 254	80 973	11,0	16
- Instrument, optiska varor	21 124	18 817	2,5	12
Övriga varor	194 443	176 853	22,7	10
- Livsmedel	93 825	86 313	10,9	9
Totalt	857 457	820 480	100,0	5

Handelsnetto

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

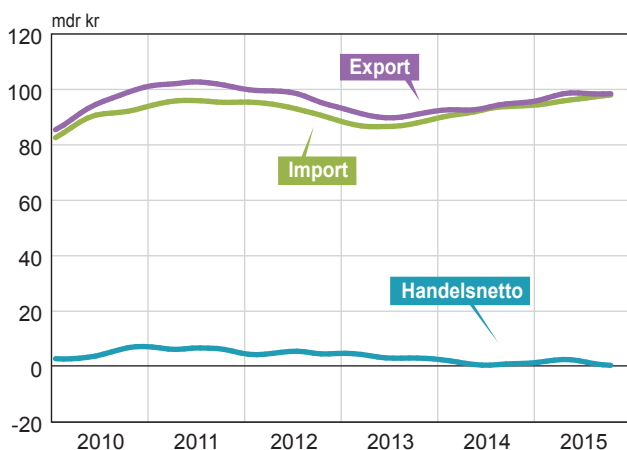
Handelsnettot -0,9 miljarder kronor i oktober

Utrikeshandeln med varor gav ett underskott på 0,9 miljarder kronor under oktober 2015 enligt preliminära beräkningar. För oktober 2014 var det ett överskott på 0,4 miljarder kronor.

Varuexportens värde under oktober uppgick till 103,1 miljarder kronor och varuimportens till 104,0 miljarder. Varuexporten har därmed minskat i värde med 1 procent medan varuimportens värde är procentuellt oförändrat jämfört med oktober 2014. Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 12,2 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 13,1 miljarder.

Export och import av varor samt handelsnetto

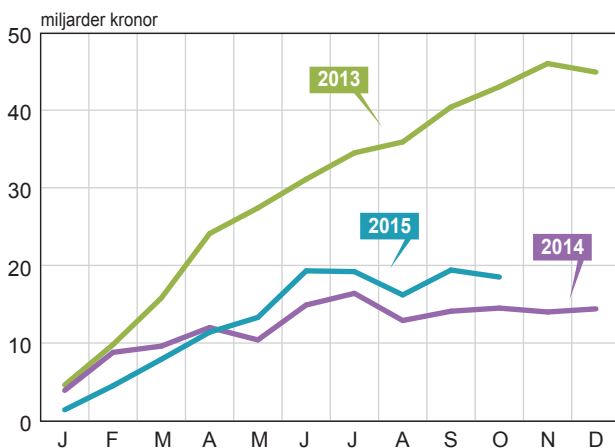
Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.
Miljarder kronor

Antalet vardagar i oktober var en mindre jämfört med oktober 2014. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 0,5 miljarder kronor för oktober 2015 och 0,7 miljarder för september 2015. För augusti 2015 var motsvarande värde 1,1 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.
Miljarder kronor. Löpande priser

Hittills under året har värdet för både varuexporten och varuimporten ökat med 4 procent. Varuexportvärdet

under denna period uppgick till 980,0 miljarder kronor och varuimportvärdet till 961,5 miljarder. Handelsnettot för januari-oktober 2015 gav därmed ett överskott på 18,5 miljarder kronor. För motsvarande månader ett år tidigare noterades ett överskott på 14,5 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

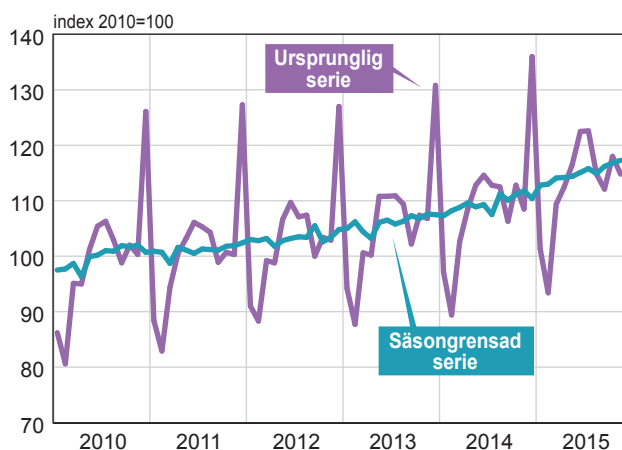
Återigen ökad försäljning i detaljhandeln

Detaljhandelns positiva utveckling fortsatte i november då försäljningen ökade med 0,4 procent, säsongrensat och jämfört med i oktober. Det är ingen tvekan om att trendkurvan pekar uppåt då försäljningen, bortsett från i augusti, har ökat samtliga månader i år. De senaste tre månaderna, september till november, ökade handeln med 1,3 procent, jämfört med perioden innan. Det är den starkaste utvecklingen för en tremånadersperiod sedan i maj.

Såväl sällanköpshandeln som dagligvaruhandeln bidrog till uppgången i november och ökade med 0,4 respektive 0,2 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Dagligvaruhandeln har efter ett ganska trögt första halvår, ökat månad för månad sedan i juli. För sällanköpshandeln fortsatte den positiva trenden men ökningen var relativt försiktig i november.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

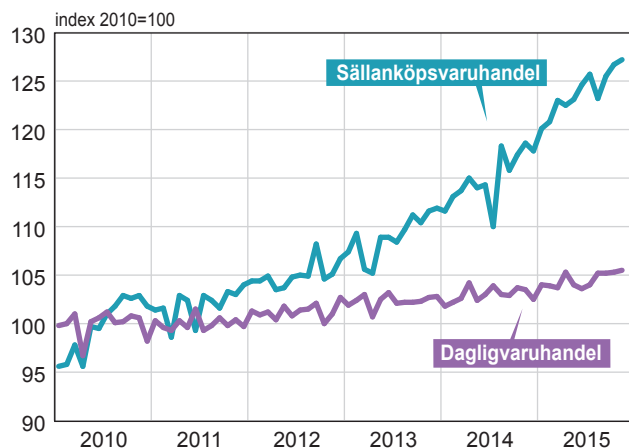

Fortsatt stark utveckling i årstakt

Försäljningen i den totala detaljhandeln var 5,2 procent högre i oktober än samma månad förra året, kalender-korrigerat och mätt i fasta priser. Det är strax över den genomsnittliga utvecklingen hittills i år. Inom sällanköpshandeln ökade försäljningen med 7,2 procent och inom dagligvaruhandeln steg den med 1,9 procent jämfört med samma månad förra året. Dagligvaruhandeln präglas för närvarande av en stark prisutveckling, vilket innebär att branschens utveckling i löpande priser var högre.

Branschuppdelat försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Den bransch som gått starkast framåt de senaste månaderna, järn- och bygghandeln, noterade den kraftigaste utvecklingen även denna månad, då försäljningsvolymen steg med 19 procent. Elektronikhandeln är en annan bransch som haft en gynnsam utveckling hela året och som markant ökade försäljningen även i november. Några andra branscher som visat god tillväxt tidigare i år och fortsatte att öka hyggligt var sport- och fritidshandeln, möbelhandeln samt klädhandeln. November var en bra månad även för optikerna, vars utveckling tidigare i år legat under genomsnittet för sällanköpshandeln. Även om de flesta branscher gick framåt så var det ett par som minskade försäljningen jämfört med i fjol; skohandeln backade återigen och även guldsmidshandeln hade en tuff månad med negativ försäljningsutveckling.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2015	jan–nov 2015
Dagligvaruhandel	2,0	1,4
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,4	1,4
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	0,5	1,6
Sällanköpsvaruhandel	7,5	8,1
därav:		
Klädhandel	5,6	6,1
Skohandel	-5,3	-4,6
Möbelhandel	6,3	10,6
Elektronikhandel	17,9	13,2
Järn- och bygghandel	18,8	12,3
Färghandel	7,6	1,8
Bokhandel	..	..
Guldsmidshandel	-4,8	-0,6
Sport- o fritidshandel	7,0	8,4
Postorderhandel	8,6	13,3
Totalt detaljhandel	5,2	5,1

Stabil ökning hittills i år

Under årets elva första månader steg försäljningen i detaljhandeln med 5,1 procent kalenderkorrigerat och mätt

i fasta priser, jämfört med samma period förra året. Tillväxten har varit särskilt hög inom sällanköpshandeln som under dessa månader ökade försäljningen med 8,1 procent. Dagligvaruhandelns utveckling har varit mer blygsam och ökat med 1,4 procent under denna period. Värt att ha i åtanke är dock att dagligvaruhandelns utveckling i löpande priser har varit högre, vilket är en följd av den kraftiga prisutvecklingen.

De flesta branscher har ökat sin försäljning jämfört med motsvarande period i fjol, men det är främst tre som utmärker sig med en tillväxt på över 10 procent. Det är järn- och bygghandeln, möbelhandeln samt elektronikhandeln. Den i särklass svagaste utvecklingen står skohandeln för, vars försäljning varit nästan 5 procent lägre än förra året.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s hushållskonsumtionsindikator

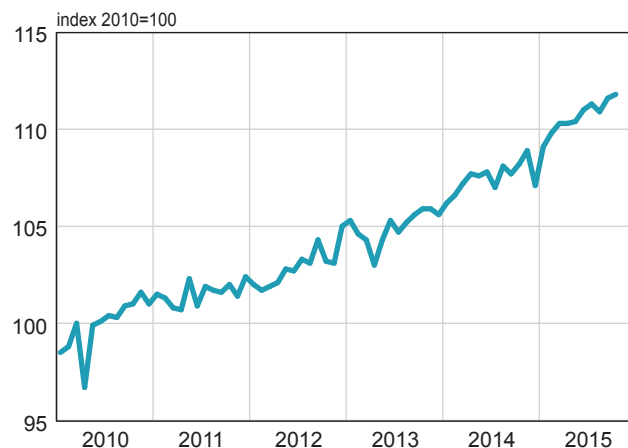
Johan Hansson

Hushållskonsumtionen steg i oktober

Hushållskonsumtionen ökade med 0,2 procent i oktober, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Trenden för hushållskonsumtionen är fortsatt positiv. Mellan september och oktober visade trendskattningen en månatlig uppgång på 0,2 procent. Utvecklingen är även positiv sett ur ett tremånadersperspektiv. Under perioden augusti-oktober steg hushållskonsumtionen med 0,5 procent, korrigerat för säsongvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Stark utveckling på årsbasis

I oktober var den kalenderkorrigerade konsumtionsvolymen 3,3 procent högre än motsvarande månad året innan. Det var framförallt den varaktiga varuhandeln som ökade med en uppgång på 11,6 procent, men även den icke varaktiga varuhandeln ökade under motsvarande period. I oktober hade gruppen rekreation och kultur den högsta tillväxten med en uppgång på 6 procent jämfört med oktober 2014. Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon gick också bra och gav ett

starkt bidrag till uppgången i konsumtionen. Samtliga delbranscher uppvisade i oktober positiva tillväxttal i årstakt.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2015	jan-okt 2015
Detaljhandel, mest livsmedel	1,8	1,6
Beklädnadshandel	3,6	4,7
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	1,6	1,4
Möbler, inredning m.m.	3,7	7,5
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	5,5	3,3
Post- och telekommunikation	5,3	8,3
Rekreation och kultur	6,0	4,8
Hotell och restaurang	2,6	3,4
Övriga varor och tjänster	2,8	5,5
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	3,3	3,0

Konsumtionen upp 3 procent hittills under 2015

Under 2015 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och konsumtionsvolymen har ökat med 3 procent jämfört med motsvarande period 2014.

Gruppen post och telekommunikationer har den högsta tillväxten med en uppgång på 8,3 procent. Även möbler, inredningsartiklar, hushållsutrustning och förbrukningsvaror har utvecklats starkt med en uppgång på 7,5 procent hittills under 2015.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: november 2015

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

Personbilsregistreringen går starkt

Den mycket starka utvecklingen för nyregistreringen av personbilar under hösten höll i sig även under november. Den branta uppgången med 4,3 procent under oktober följdes upp med en ökning på 1,2 procent i november, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Nyregistreringarna ligger därmed hela 5,6 procent högre än vid utgången av tredje kvartalet. Utvecklingen på personbilsmarknaden har varit stark under 2015, med kraftiga ökningsframförallt under andra halvåret då nyregistreringarna hittills har stigit under med över 10 procent.

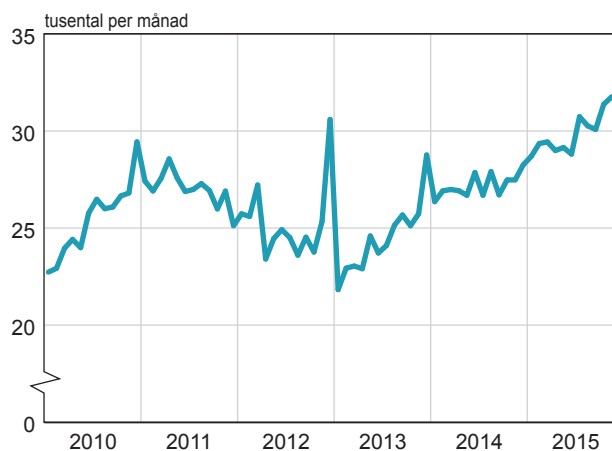
Den positiva trenden på personbilsmarknaden framgår också om man tittar på tremånadersutvecklingen och under perioden september–november steg antalet nyregistrerade bilar med 3,8 procent, jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Det beror dels på den starka utvecklingen under de senaste månaderna men också att juniutfallet som var relativt svagt, innan den synnerligen starka uppgången i juli, fortfarande finns med i jämförelseperioden.

Även mätt i årstakt uppvisar nyregistreringarna en mycket stark tillväxt för närvarande. Under november nyregistrerades 32 380 personbilar, vilket var 19,9 procent

fler än samma månad året innan. Hittills i år har 327 639 personbilar nyregistrerats, en uppgång på 10,7 procent jämfört med motsvarande period året innan.

Nyregistrerade personbilar

Säsongrensade månadsdata

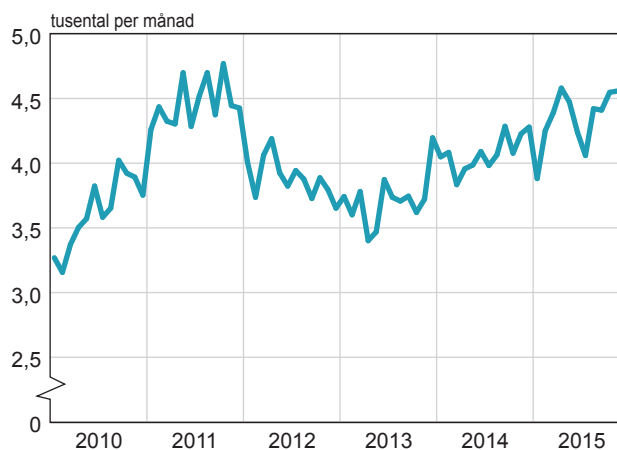
Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Svagt uppåt för lastbilsregistreringarna

Efter den kraftiga uppgången under oktober, dämpades ökningstakten för lastbilsregistreringarna något i november då uppgången stannade på 0,2 procent i säsongrensade tal. Utvecklingen för lastbilsregistreringarna har varit slagig under hösten och det är första gång sedan april som nyregistreringarna stiger två månader i följd. Uppgångarna har dock varit klart starkare än nedgångarna under andra halvåret och i november låg nyregistreringarna 7,5 procent högre än vid utgången av andra kvartalet.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Även sett ur ett tremånadersperspektiv pekar utvecklingen uppåt och under perioden september–november var nyregistreringarna 6,2 procent högre än närmast föregående tremånadersperiod. Den starka utvecklingen är också ett resultat av att den svaga utvecklingen under sommaren finns kvar i jämförelseperioden. Utvecklingen på lastbilsmarknaden har dock alltså varit starkare hittills i år än året innan och under årets första elva månader har 47 101 lastbilar nyregistrerats, vilket är 8,1 procent fler än under motsvarande period året innan.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Tjänsteproduktionen svagt ned

I oktober sjönk tjänsteproduktionen något jämfört med månaden innan. Nedgången var dock endast 0,3 procent säsongrensat och i samband med publiceringen reviderades produktionssiffrorna för juli–september upp vilket gör att utvecklingen totalt sett ser något bättre ut än vid förra publiceringen. Den bakomliggande orsaken var huvudsakligen ny information som tillkommit i form av uppdaterade momsuppgifter.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	okt 2015	jan–okt 2015
Motorhandel	15,9	9,7
Partihandel	5,6	2,4
Detaljhandel	6,2	5,7
Transport och magasinering	0,2	–0,4
Hotell och restaurang	2,6	3,2
Telekommunikation	–0,1	6,6
Datakonsultverksamhet o.d.	3,1	7,1
Företagstjänster	–0,8	5,6
Kultur, nöje och fritid	13,5	6,8
Total tjänstesektor	3,0	3,5

Uppgångar på månadsbasis noterades i oktober för exempelvis motorfordonshandeln, partihandeln samt hotell- och restaurangbranschen. Störst ökning hade emellertid aggregatet kultur, nöje och fritid där produktionen av tjänster ökade med närmare 6 procent från månaden innan. Trots en ganska ryckig utveckling från månad till månad så är den underliggande trenden starkt positiv inom branschen. Hushållens disponibla inkomster har vuxit kraftigt de senaste åren vilket gjort det möjligt för hushållen att lägga alltmer pengar på nöjesrelaterad konsumtion.

Den omfattande branschen företagstjänster gick däremot svagt i oktober då tjänsteproduktionen minskade med drygt 5 procent. Uthyrnings- och resetjänster gick ner med närmare 3 procent och även transportbranschen, telekommunikation samt utbildningsväsendet noterade nedgångar, på ungefär 1 procent vardera.

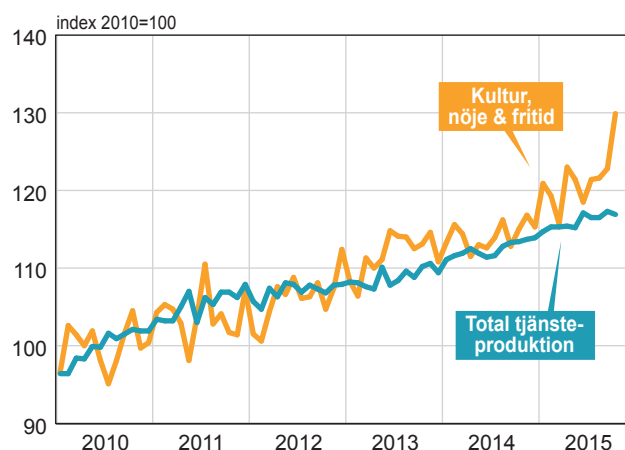
Även sett ur ett tremånadersperspektiv har kultur, nöje och fritid den högsta ökningstakten som uppgick till knappt 4 procent jämfört med föregående tremånadersperiod. Motorhandeln och detaljhandeln ökade också markant medan bland annat datakonsulterna samt detaljhandeln hade det tyngre och minskade sin produktion. Totalt ökade tjänsteproduktionen med 0,6 procent i augusti-oktober jämfört med föregående tremånadersperiod.

Stark årstillväxt för motorhandeln

Jämfört med oktober i fjol växte tjänsteproduktionen med

3,0 procent, korrigerat för kalendereffekter. Det var något lägre än tillväxttakten i september och samtidigt något under den genomsnittliga tillväxten det senaste året. Efter den senaste upprevideringen får ändå utvecklingen betraktas som stadigt uppåtgående även på årsbasis. Motorfordonshandeln hade högst årstillväxt i oktober följt av kultur, nöje och fritid som var de enda två kategorier med tvåsiffriga ökningstal. Utbildning samt företagstjänster hade däremot negativ årsutveckling.

Tjänsteproduktionsindex Säsongrensade månadsvärden

Uppgång hittills i år

Accumulerat under året har tjänsteproduktionen ökat med 3,5 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Så gott som samtliga branscher noterar högre produktion hittills i år där motorfordonshandeln har ökat allra mest. Datakonsulter är en annan plusvariant tillsammans med kultur, nöje och fritid samt telekommunikation. Transportbranschen samt utbildningsväsendet uppvisar dock lägre tjänsteproduktion än under januari-oktober i fjol.

Investeringar inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s investeringsenkät

Ökade investeringar i år men lägre nästa år

SCB:s senaste investeringsenkät från oktober visade en övervägande positiv bild för investeringarna inom tjänstesektorn i år. Till nästa år räknar dock många tjänstebanscher med att minska investeringsvolymerna. Fastighetsbranschen räknar med att öka volymerna med 5 procent i år vilket totalt innebär investeringar på 86 miljarder, för att därefter minska med 3 procent under 2016. Företag verksamma inom varuhandeln följer samma mönster då de förväntas öka sina investeringsvolymerna med 20 procent i år och investera 13 miljarder. 2016 väntas dock en volymminskning på 6 procent.

Fortsatt uppgång för företagstjänster

Branschen företagstjänster ökade sina volymer kraftigt i fjol men väntas trots det öka med så mycket som 52

Tjänstesektorn i ett branschperspektiv

I månadens fokusartikel beskrivs konjunkturläget för fem branscher inom den privata tjänstesektorn. Samtliga fem branscher har haft en positiv trend de senaste åren. Det gäller särskilt motorhandeln och hotell- och restaurangbranschen vars försäljningsvolymerna ökat stadigt. För reklamverksamheten har utvecklingen varit skakigare och försäljningen vände nedåt både andra och tredje kvartalet i år.

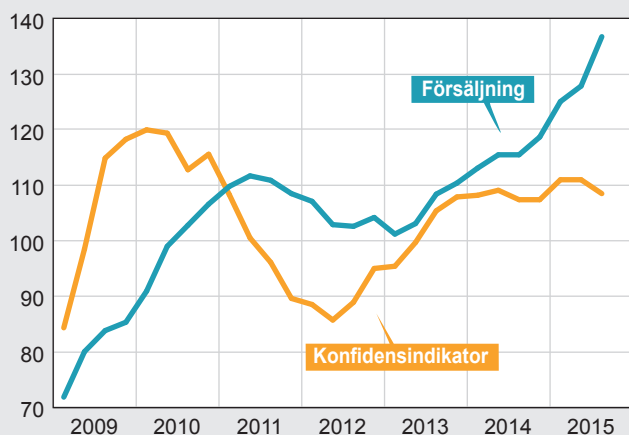
Motorhandel

Motorfordonshandeln har haft en stark försäljningsutveckling sedan andra kvartalet 2013. I slutet av fjolåret stärktes ökningstakten ytterligare och 2015 har varit synnerligen starkt. Tredje kvartalet steg försäljningsvolymen med närmare 7 procent säsongrensad och jämfört med kvartalet innan.

Motorfordonsindustrin har ökat sin produktion rejält under året vilket mycket beror på ökad efterfrågan från utlandet. Den starka försäljningsutvecklingen för motorhandeln visar dock att även den inhemska efterfrågan är hög. Hushållen har gott om konsumtionsutrymme i och med att de disponibla inkomsterna ökat mycket de senaste åren och har valt att använda en del av detta utrymme till bilinköp.

Motorhandel

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet

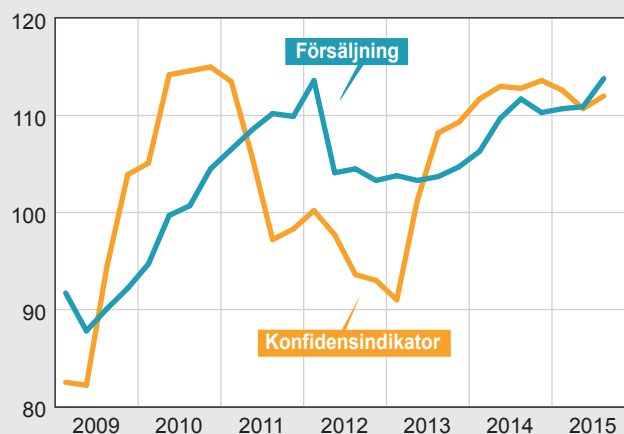
Tendensen enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer är något mer svårtolkad. Konfidensindikatorn började stiga i slutet av 2012, vilket var ungefär ett halvår innan försäljningen tog fart uppåt. Att konfidensindikatorn oftast ligger före utvecklingen av "hårddata" är naturligt då det förstnämnda även innehåller företagens prognoser om framtiden. Från slutet av 2013 har dock konfidensindikatorn befunnit sig en bit över det historiska genomsnittet (som motsvaras av indexvärde 100) och legat relativt stabilt kvartal efter kvartal. Tredje kvartalet i år sjönk dock indikatorn något men fortfarande finns ett betryggande avstånd ner till normalläge.

Partihandel

Volymmässigt steg försäljningen inom partihandeln med närmare 3 procent tredje kvartalet 2015 jämfört med närmast föregående kvartal. Det var det starkaste kvartalet sedan andra kvartalet i fjol men sedan dess har försäljningsnivån legat i det närmaste oförändrad. I och med uppgången nåddes även ett nytt "all time high" räknat i säsongrensade termer. Försäljningsutvecklingen pekade brant uppåt till och med första kvartalet 2012 men därefter följde en markant nedgång som det tagit fram till det senaste kvartalet att återhämta.

Partihandel

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet

KI-barometern gick ned kraftigt 2011–2012 och det var både en nedgång av försäljning och sysselsättning inom partihandeln. Uppgången kom i mitten av 2013 då konfidensindikatorn steg markant. Sedan dess liknar utvecklingen motorhandelns där indikatorn legat stabilt över det historiska genomsnittet. Efter en liten dipp första och andra kvartalet i år vände kurvan uppåt igen tredje kvartalet.

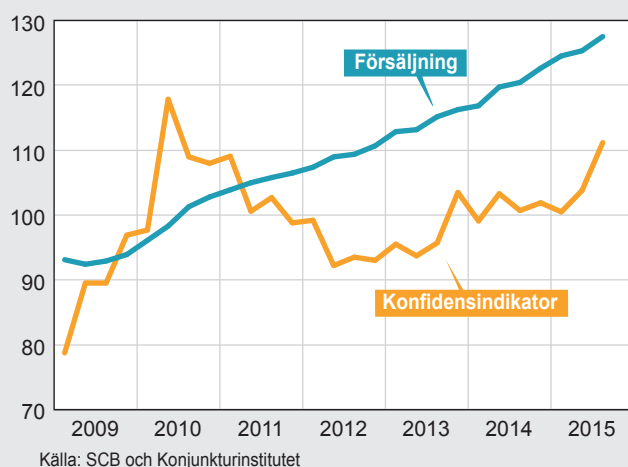
Hotell och restaurang

Försäljningen och omsättningen inom hotell- och restaurangbranschen har varit uppåtgående under lång tid. Det var en tillfällig dämpning 2009 men sedan vände utvecklingen uppåt återigen och den har i stort sett hållit i sig sedan dess. Det senaste året har omsättningen ökat 1–2 procent varje kvartal och efter en något svagare tillväxt andra kvartalet i år ökade tillväxten på nytt tredje kvartalet. Restaurangverksamheten växte något snabbare än hotellverksamheten fram till början av 2014 där sänkningen av restaurangmomsen i början av 2012 gav viss draghjälp. De senaste sex kvartalen har dock hotellverksamheten haft en högre tillväxttakt och det kan bland annat kopplas till en kraftig ökning av antalet utländska turister.

I FOKUS

Hotell och restaurang

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

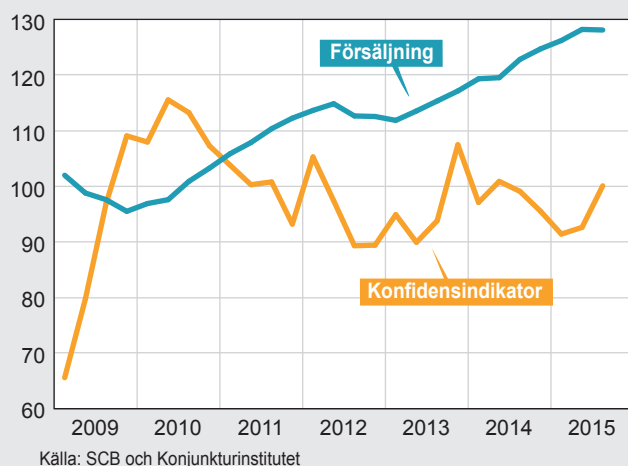
Konfidensindikatorn visade en mer dämpad utveckling som efter en nedgång 2011 och 2012 inte vände upp förrän i slutet av 2013. Först de två senaste kvartalen har indikatorn lyft rejält, i synnerhet tredje kvartalet, och stämningsläget har nått en nivå som enligt Konjunkturinstitutet kan betraktas som mycket starkare än normalt. Det är framförallt hotellbranschen som ligger bakom lyftet och där visar barometern de senaste månaderna ett klart starkare utfall än vad branschens egna prognoser förutspått.

Datakonsulter

Efterfrågan på datakonsulter har fortsatt att vara stark och försäljningen har ökat stadigt sedan 2009. Mot slutet av 2012 var det en tillfällig minskning av försäljningsvolymen men det vände upp igen i början av 2013. Därefter har det varit en starkt uppåtgående trend som resulterat i en volymökning på närmare 15 procent på två och ett halvt år. Tredje kvartalet i år mattades dock uppgången då försäljningsvolymen var på samma nivå som kvartalet innan om man bortser från säsongsspecifika variationer.

Datakonsulter

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

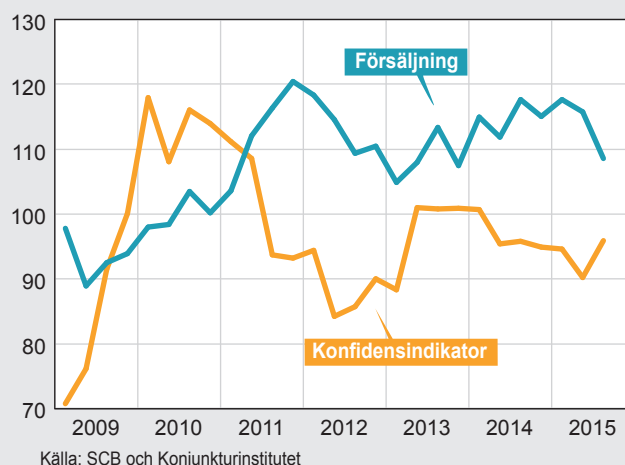
Konfidensindikatorn för branschen har däremot inte haft riktigt samma goda utveckling. Efter en stark uppgång nåddes toppen andra kvartalet 2010, en notering som datakonsultbranschen ännu inte kommit tillbaka till. Den nedgång som följde 2011–2012 vände tillfälligt i slutet av 2013 men sedan backade indikatorn igen och har mestadels legat under det historiska genomsnittet. Tredje kvartalet var det dock en rejäl uppgång vilket innebar att konfidensindikatorn åter klättrade över snittet.

Reklamverksamhet

Reklambranschen hade en mycket god försäljningsutveckling 2009–2011 då volymerna växte med drygt 35 procent från lägsta punkten andra kvartalet 2009 till toppnoteringen fjärde kvartalet 2011. Därefter har försäljningsvolymen minskat något men de två senaste åren har trenden varit något oklar. Uppgångar har varvats med nedgångar men det var ändå en svagt positiv trend till och med första kvartalet i år. De två senaste kvartalen har dock trenden återigen vänt nedåt.

Reklamverksamhet

Försäljning, fasta priser, säsongrensad. Index 2010=100
Konfidensindikator, säsongrensad. Medelvärde=100

Konjunkturbarometern visar en liknande bild som de flesta övriga tjänstebanscher. Det var en kraftig uppgång för konfidensindikatorn 2009–2010 som därefter följdes av en nedgång. Inom reklambranschen föll dock stämningsläget mer än inom många andra branscher och tappet har sedan inte kunnat återhämtas fullt ut. Under större delen av 2013 låg konfidensindikatorn runt det historiska medelvärdet men sedan följde en ny nedgång. Först tredje kvartalet i år noterades en uppgång men fortfarande är bedömningen att betrakta som svagare än normalt.

procent i år och investera 12 miljarder. Nästa år förväntas den positiva trenden hålla i sig med en fortsatt ökning på 21 procent för branschen. Fjolårets positiva utveckling för informations- och kommunikationsbranschen verkar däremot inte hålla i sig då prognoserna indikerar volymminskningar på 3 procent under 2015 och ytterligare 12 procent under 2016.

Även transportbranschen går mot den generella trenden då investeringarna väntas minska i år för att sedan höjas till nästa år. Uppgången beräknas bli 13 procent 2016. För banker och försäkringsbolag väntas volymökningar på 11 procent under 2015 medan en svag volymminskning på 1 procent förväntas inför 2016.

BYGGMARKNAD

Byggnad och sysselsättning väntas öka

En relativt hög andel av byggföretagen anger att orderstockarna vuxit de senaste tre månaderna och man är relativt nöjd med storleken på innevarande orderstockar enligt konjunkturbarometern. Även byggandet uppges ha ökat i hög omfattning. Andelen byggföretag som anger att brist på arbetskraft är det främsta hindret för ökat byggande ligger kvar runt 60 procent, vilket är betydligt högre än det historiska genomsnittet. Samtidigt är andelen företag som uppger att man ökat antalet anställda de senaste månaderna också betydligt högre än normalt.

Ungefär en femtedel av byggföretagen uppger att de har höjt anbudspriserna de senaste tre månaderna, vilket är en relativt hög andel.

Byggföretagen är fortsatt mycket optimistiska om utvecklingen de närmaste tre månaderna. Det gäller både förändringen av orderstocken, byggandet och antalet anställda. En betydligt högre andel byggföretag än normalt uppger att man kommer att höja anbudspriserna på tre månaders sikt.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Oktober–november 2015 +0,1 procent

Mellan oktober och november 2015 steg Faktorprisindex med 0,1 procent. Entreprenörens kostnader var oförändrade. Maskinkostnader gick upp med 0,7 procent. Omkostnader höjdes med 0,1 procent. Byggmateriel och Löner var oförändrade. Gruppen Transporter drivmedel och elkraft var också oförändrad. Inom den gruppen steg lastbilstransporter med 0,1 procent. Dieselolja sjönk med 0,3 procent.

Störst prisökning bland Byggmateriel i november hade snickerier som gick upp med 0,4 procent. Trävaror, vita varor, golvmateriel och VVS-materiel ökade. Betongvaror, järn och stål, el-materiel, övrigt byggmateriel samt armeringsstål sjönk. Målning var oförändrad. Byggherrekostnader gick upp med 0,6 procent. Det beror bl.a. på att ränta steg med 6,2 procent.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	nov 15/okt 15	nov 15/nov 14
Entreprenadkostnader	0,0	1,8
Byggmateriel	0,0	2,0
Löner	0,0	2,3
Maskiner	0,7	1,4
Transporter, drivmedel, elkraft	0,0	-2,1
Omkostnader	0,1	2,3
Byggherrekostnader	0,6	0,3
Total byggbkostnad	0,1	1,7

November 2014–november 2015 +1,7 procent

Faktorprisindex steg med 1,7 procent mellan november 2014 och november 2015. Entreprenörens kostnader ökade med 1,8 procent, vilket drog upp totalindex med 1,7 procentenheter. Löner och Omkostnader gick upp med 2,3 procent vardera. Maskiner höjdes med 1,4 procent. Gruppen Transporter, drivmedel och elkraft sjönk med 2,1 procent, delvis beroende på att dieselolja föll med 10,1 procent.

Byggmaterielgruppen gick upp med 2,0 procent. Den största ökningen i gruppen hade snickerier som steg med 6,3 procent. Alla byggmaterielgrupper ökade förutom trävaror och armeringsstål som sjönk med 0,8 respektive 1,3 procent. Byggherrekostnader gick upp med 0,3 procent på årsbasis. Det kan förklaras av 3,1 procent höjda kostnader för tjänstemannalöner. Räntekostnader gick ned med 13,7 procent.

NÄRINGSLEV

Produktionen i näringslivet

Senaste uppgift: oktober 2015

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

Josefine Andersson

Minskad produktion inom näringslivet

Produktionen inom näringslivet uppvisade en svag minskning i oktober. Tjänstesektorn, som är den största delsektorn, bidrog mest till den negativa utvecklingen med en nedgång på 0,3 procent. Även industriproduktionen uppvisade en minskning jämfört med september. Byggproduktionen vände upp efter nedgången i september och uppvisade en positiv utveckling under oktober månad. Den totala produktionen minskade dock med 0,1 procent i säsongsrensade tal jämfört med föregående månad.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	okt 15/ sep 15 ¹⁾	aug-okt 15/ maj-jul 15 ¹⁾	okt 15/ okt 14 ²⁾
Industri inkl. energi	-0,4	2,6	5,5
Bygg	1,8	0,9	13,8
Tjänster	-0,3	0,6	3,0
Totalt	-0,1	1,1	4,6

1) Säsongsrensade och kalenderkorrigerade

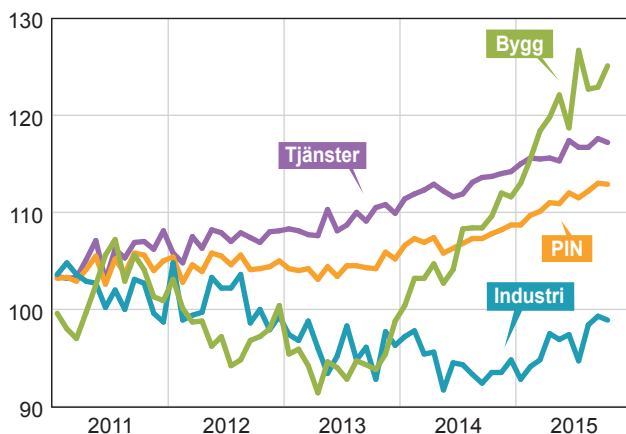
2) Kalenderkorrigerat

Positiv utveckling senaste tremånadersperioden

Produktionen under den senaste tremånadersperioden uppvisade en positiv utveckling jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Under augusti-oktober gick produktionen inom näringslivet upp med 1,1 procent, i säsongrensade tal, jämfört med maj-juli. Industrin ökade produktionen med 2,6 procent under perioden vilket bidrog mest till uppgången.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongrensade värden. Index 2010=100

Uppgång jämfört med föregående år

Näringslivets produktion i oktober 2015 ökade i kalenderkorrigerade tal med 4,6 procent jämfört med oktober 2014. Både tjänsteproduktionen och industriproduktionen gick starkt men allra starkast utveckling var det inom byggsektorn. Byggproduktionen uppvisade återigen en stark årsutveckling och ökade med hela 13,8 procent jämfört med motsvarande månad i fjol.

Hittills i år (januari-oktober) har produktionen inom näringslivet gått upp med 4,0 procent jämfört med samma period föregående år.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten fortfarande svagt positiv

Inflationstakten var 0,1 procent i november, vilket var oförändrat från oktober. Från oktober 2015 till november 2015 sjönk KPI med 0,2 procent. Under motsvarande period förra året sjönk KPI med 0,1 procent. Inflationen enligt KPIF (KPI med fast ränta) var 1,0 procent i november.

Högre livsmedelspriser lyfte inflationen

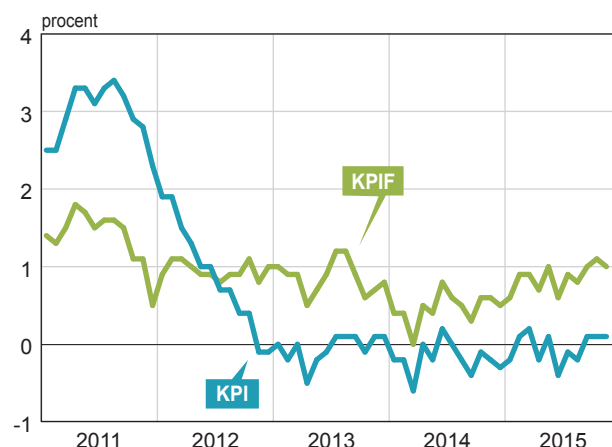
Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste 12 månaderna, var 0,1 procent i november. Det var samma inflationstakt som i såväl september som i oktober. Samtidigt var det första gången på drygt två år som inflationstakten varit positiv tre månader i rad.

Prishöjningar på livsmedel bidrog med 0,3 procent-

enheter till inflationstakten i november. Högre priser på alkoholhaltiga drycker och tobak, restauranger och höjda hyror påverkade med 0,2 procentenheter vardera. Uppgången motverkades främst av lägre räntekostnader, som har sjunkit med drygt 18 procent det senaste året. Räntekostnaderna påverkade inflationstakten negativt med 0,7 procentenheter. Prissänkningar på teletjänster och utrustning och drivmedel bidrog nedåt med 0,3 respektive 0,2 procentenheter i november.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Prissänkningar på paketresor i november

KPI sjönk med 0,2 procent från oktober 2015 till november 2015. Sänkta priser på paketresor med drygt 10 procent jämfört med månaden innan bidrog nedåt med 0,2 procentenheter. Priserna på utrikes flygresor sjönk med hela 22 procent och gav ett negativt bidrag på 0,1 procentenhet. Prissänkningar på grönsaker bidrog med lika mycket. Prisökningar på el samt kläder bidrog däremot uppåt med 0,1 procentenhet vardera.

Konsumentprisernas förändring

November 2015	Förändring från		Bidrag till förändring sedan nov 2014 ¹⁾
	Föregående månad	nov 2014	
Livsmedel och alkoholfria drycker	-0,4	2,4	0,3
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	4,4	0,2
Kläder och skor	1,1	2,4	0,1
Boende	0,3	-2,4	-0,6
Inventarier och hushållsvaror	0,1	-0,3	0,0
Hälsö- och sjukvård	-0,1	0,0	0,0
Transport	-1,0	-0,5	0,0
Post och telekommunikationer	-0,3	-7,5	-0,3
Rekreation och kultur	-1,1	0,6	0,1
Utbildning	0,3	1,6	0,0
Restauranger och logi	0,2	2,5	0,2
Div varor och tjänster	0,2	1,5	0,1
KPI totalt	-0,2	0,1	0,1

1) Procentenheter

Den underliggande inflationen sjönk svagt

Inflationstakten rensad för effekten av räntesatsförändringar enligt måttet KPIF (KPI med fast ränta) var 1,0

procent i november 2015. Det var en sänkning jämfört med föregående månad då den var 1,1 procent. Från oktober till november 2015 sjönk KPIF med 0,1 procent. Under samma period föregående år var KPIF oförändrat.

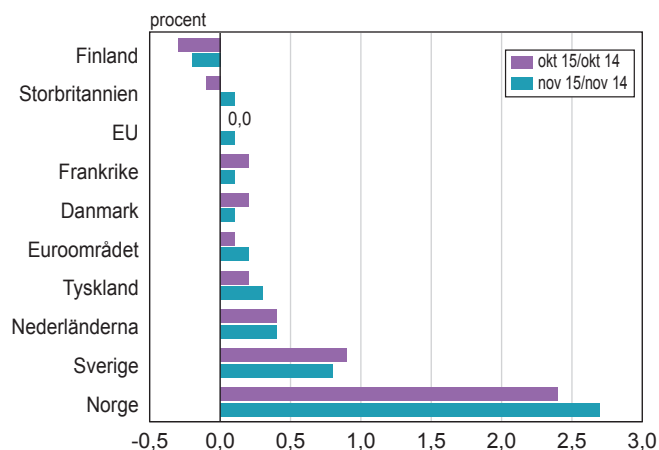
Sedan en tid tillbaka tar SCB även fram ett särskilt mått som förutom förändringar av räntekostnader även renserar för effekten av förändrade energipriser. Det senaste året har dessa priser fallit mycket och således dämpat KPI. Inflationstakten enligt måttet KPIF exklusive energi var 1,4 procent i november. Det var dock andra månaden i rad med en nedgång. I september låg inflationstakten enligt detta mått på 1,8 procent. Från oktober till november 2015 sjönk KPIF exklusive energi med 0,3 procent.

Inflationstakten i övriga Europa steg något

Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) är ett inom EU jämförbart mått på inflation. Det finns vissa skillnader mellan HIKP och KPI. Framförallt exkluderas större delen av egnahemsägarnas boendekostnader samt bostadsrätter från HIKP.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Inflationstakten enligt HIKP i Sverige var 0,8 procent i november 2015. Från oktober till november 2015 sjönk HIKP med 0,2 procent. Under samma period föregående år sjönk konsumentpriserna enligt HIKP med 0,1 procent.

För EU-länderna som helhet var inflationstakten enligt HIKP 0,1 procent i november medan den var 0,2 procent för euroländerna. Det var en liten uppgång jämfört med oktober då motsvarande inflationstakt var 0,0 respektive 0,1 procent. I exempelvis Tyskland var det en uppgång från 0,2 till 0,3 procent. Allra högst inflationstakt i november hade Belgien med 1,4 procent.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s producentprisindex

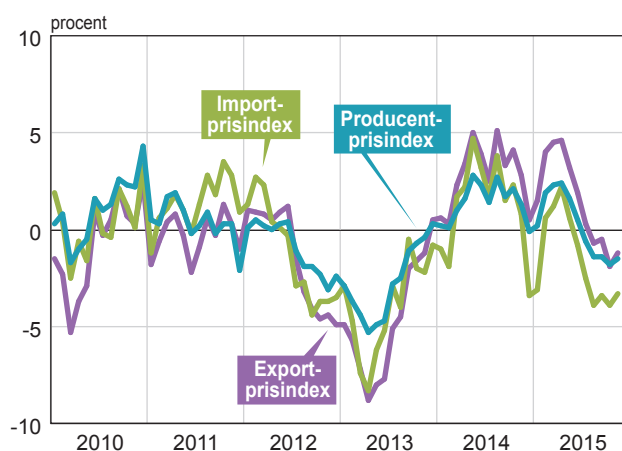
Låga energipriser i november

Producentpriserna totalt sjönk med 0,1 procent mellan oktober och november. Under samma period sjönk priserna

på hemmamarknaden med 0,2 procent och på importmarknaden med 0,7 procent. På exportmarknaden steg priserna med 0,1 procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Lägre priser på råolja gav det största bidraget till nedgången på importmarknaden i november. Priserna på råolja sjönk med 8,7 procent från oktober till november och har gått ned med 35 procent det senaste året. På hemmamarknaden bidrog prisnedgångar inom flera produktgrupper till nedgången på månadstakt. Högre elpriser motverkade nedgången i november men jämfört med november förra året så har elpriserna sjunkit med 10,4 procent.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, sjönk med 0,4 procent från oktober till november och med 2,5 procent jämfört med november förra året.

Jämfört med november förra året har priserna på hemmamarknaden sjunkit med 1,7 procent, på exportmarknaden med 1,2 procent och på importmarknaden med 3,3 procent. Producentpriserna totalt har sjunkit med 1,5 procent under samma period.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: november 2015

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

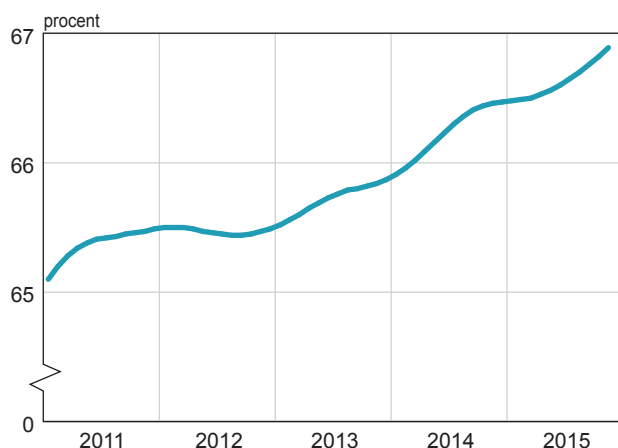
Cecilia Westin

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år var 4 873 000 i november 2015, icke säsongrensade. Det är en ökning med 87 000 jämfört med november 2014. Antalet arbetslösa minskade med 55 000 till 325 000 och andelen arbetslösa minskade med 1,2 procentenheter till 6,2 procent. Antalet arbetade timmar uppgick i genomsnitt till 167,1 miljoner per vecka. Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av sysselsättningen samt en minskning av arbetslösheten, som uppgick till 7,0 procent.

Arbetsförmedlingens statistik över de inskrivna arbetslösa visar fortsatt på att minskningen av arbetslösheten i princip har upphört. Arbetslösheten fortsätter att gå ner kraftigt bland ungdomar och inrikes födda, medan antalet arbetslösa utrikes födda ökar jämfört med november 2014. I slutet av november var 374 000 personer (16–64 år) inskrivna som arbetslösa. Jämfört med samma månad föregående år är antalet i princip oförändrat. Antalet nya lediga platser är fortsatt hög och uppgick till 92 000, vilket kan jämföras med 67 000 samma månad i fjol. I november fick 38 000 arbete, jämfört med november 2014 är detta i det närmaste oförändrat.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Ökad sysselsättning bland kvinnor

I november 2015 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 873 000, icke säsongrensade. Det är en ökning med 87 000 jämfört med november 2014, varav 64 000 kvinnor. Sysselsättningsgraden för befolkningen 15–74 år uppgick till 66,9 procent, en ökning med 0,7 procentenheter. Kvinnornas sysselsättningsgrad ökade med 1,4 procentenheter till 64,8 procent, bland männen var den 69,0 procent.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en fortsatt ökning av antalet och andelen sysselsatta. I november 2015 uppgick antalet sysselsatta till 4 868 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 66,9 procent.

Arbetsmarknad						
	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
jan	4 619	4 717	12 350	12 210	436	430
feb	4 648	4 730	15 490	15 720	433	433
mar	4 701	4 767	15 830	15 940	440	414
apr	4 698	4 762	14 500	14 530	445	432
maj	4 746	4 829	15 520	15 150	413	420
jun	4 870	4 903	14 460	15 700	493	456
jul	4 982	5 003	9 890	9 900	380	350
aug	4 863	4 962	12 500	12 240	389	337
sep	4 809	4 832	16 360	16 490	371	374
okt	4 772	4 853	16 320	16 130	389	349
nov	4 786	4 873	16 180	16 710	380	325
dec	4 763		14 100		360	

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Antalet arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar i november 2015 uppgick i genomsnitt till 167,1 miljoner per vecka, enligt icke säsongrensade data. Kvinnorna arbetade i genomsnitt 73,0 miljoner timmar per vecka och motsvarande siffra för män var 94,1.

Säsongrensade och utjämnade data visar på en ökning av antal arbetade timmar. I november 2015 uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 147,0 miljoner per vecka.

Fortsatt minskad arbetslöshet

I november 2015 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 325 000, icke säsongrensade. Jämfört med november 2014 är det en minskning med 55 000. Antalet arbetslösa män minskade med 30 000 till 174 000 och antalet arbetslösa kvinnor minskade med 25 000 till 151 000. Antalet långtidsarbetslösa minskade med 18 000 och uppgick till 93 000. Det relativa arbetslöshetstalet minskade med 1,2 procentenheter och uppgick till 6,2 procent. Bland männen minskade arbetslösheten med 1,1 procentenheter till 6,4 procent och för kvinnorna minskade den med 1,1 procentenheter till 6,1 procent.

Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 88 000 arbetslösa, en minskning med 50 000 personer. Av de arbetslösa ungdomarna var 42 000 heltidsstuderande, en minskning med 23 000. Andelen arbetslösa ungdomar uppgick till 15,1 procent av arbetskraften, vilket är en minskning med 6,9 procentenheter.

För personer i åldern 15–74 år visar säsongrensade och utjämnade data på en fortsatt minskning av antalet och andelen arbetslösa jämfört med närliggande månader. Antalet arbetslösa uppgick till 367 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,0 procent. Även bland ungdomar i åldern 15–24 år visar utvecklingen på en minskning av såväl antalet som andelen arbetslösa. Antalet arbetslösa ungdomar uppgick till 121 000 vilket motsvarar en arbetslöshet på 18,8 procent.

Antalet inskrivna arbetslösa

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i november 2015 till 374 000. Jämfört med samma månad föregående år är antalet i princip oförändrat. Bland de inskrivna arbetslösa var 193 000 öppet arbetslösa och 181 000 deltog i program med aktivitetsstöd.

Antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18–24 år) fortsätter att minska. I slutet av november var 71 000 ungdomar inskrivna som arbetslösa, en minskning med 10 000 på ett år.

Antalet nya lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 92 000, vilket är 25 000 fler än motsvarande månad föregående år. Under november 2015 fick 38 000 personer ett arbete, jämfört med november 2014 är detta i det närmaste oförändrat. Antalet varslade uppgick till 3 700, en minskning med 200 jämfört med november 2014.

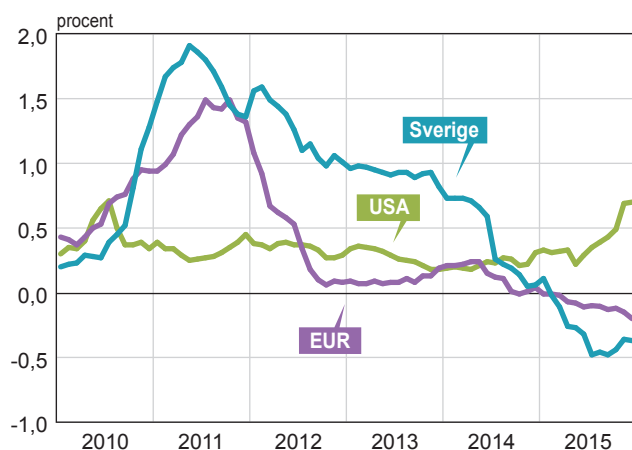
FINANSMARKNAD

Oförändrade styrräntor i Sverige och euroområdet

Under december har styrräntebeskedet avlöst varandra. Först ut var ECB som den tredje december överraskade marknaden med förhållandevis högaktiga besked. Sedan Mario Draghi tidigare i höstas signalerat att expansiva åtgärder skulle komma i december har placerarna varit på tårna inför mötet. När så beskedet om sänkt inlåningsränta med 0,1 procent ned till minus 0,3 procent och förlängt stödköpsprogram kom var det många som hade förväntat sig mer. Trots de höga förväntningarna och viss besvikelse försvagades euron något mot kronan och noterade 9,26 kronor i genomsnitt mellan första och artonde december. Även de korta euromarknadsräntorna föll och noterade -0,20 procent som medelvärde.

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv), (data t.o.m. 18 dec 2015)

Källa: Riksbanken

Riksbankens direktion meddelade den 15 december att man lämnar reporäntan oförändrad på -0,35 procent. Köpen av statsobligationer fortsätter i enlighet med vad som beslutades i oktober och kommer att uppgå till 200 miljarder kronor vid halvårsskiftet 2016. Beslutet motiverades med att utvecklingen i den svenska ekonomin varit något starkare än väntat men att det fortfarande råder osäkerhet i den globala ekonomin. Riksbanken poängterade också att de har fortsatt hög beredskap att göra penningpolitiken än mer expansiv även mellan ordinarie möten.

Många bedömare gjorde efter Riksbankens besked analysen att ECBs beslut sannolikt påverkat Riksbanksdirektionens. Vid mer expansiva åtgärder från ECB hade kronan riskerat att stärkas ytterligare mot euron, något som Riksbanken tidigare visat att de gått långt för att undvika.

De korta svenska räntorna var under decembers första tre veckor i princip oförändrade i månadsgenomsnitt i förhållande till november och gav den 18 december en avkastning på -0,37 procent. Avkastningen på de långa räntorna ökade med nio punkter till 0,89 procent i månadsgenomsnitt.

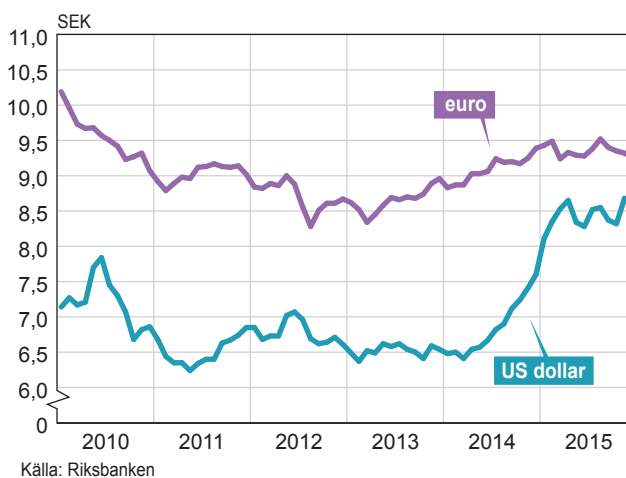
FED höjde styrräntan

Den 16 december meddelade Federal Reserv att de efter sju år höjer den amerikanska styrräntan från intervallet 0–0,25 procent till 0,25–0,50 procent. Det var första gången sen 2006 som den amerikanska räntan höjdes och FED meddelade att man kommer att gå varsamt fram med framtida höjningar. Avsikten är att höja räntan till cirka 1,4 procent under 2016 men Fed står fast vid att det beror på inkommande data och makrostatistiken kommer även framöver spela en avgörande roll. Höjningen kommer i spåren av en oväntat stark amerikansk arbetsmarknad och arbetslösheten har under hösten legat runt 5 procent, den lägsta siffran på sju år.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.

Månadsgenomsnitt, (data t.o.m. 18 dec 2015)

Källa: Riksbanken

Dollarn stärktes efter beskedet men är i månadsgenomsnitt fortfarande svagare än under november. En amerikansk dollar kostade den 18 december 8,55 kronor och månadsgenomsnittet var 8,54 kronor. De korta respektive långa amerikanska räntorna gav en avkastning på 0,7 respektive 2,22 procent i genomsnitt under december.

Nedåt på världens börser

I början av december gjorde oljepriset bottennoteringar och världen höll andan inför FED:s räntebeslut, vilket fick börserna att gå i moll. Stockholmsbörsen var ned fem dagar i rad och noterade höstens sämsta börsvecka. Affärsvärldens generalindex hade vid stängning den 18 december sjunkit med 5,9 procent under december. Under året har Stockholmsbörsen dock hittills ökat med 4,6 procent.

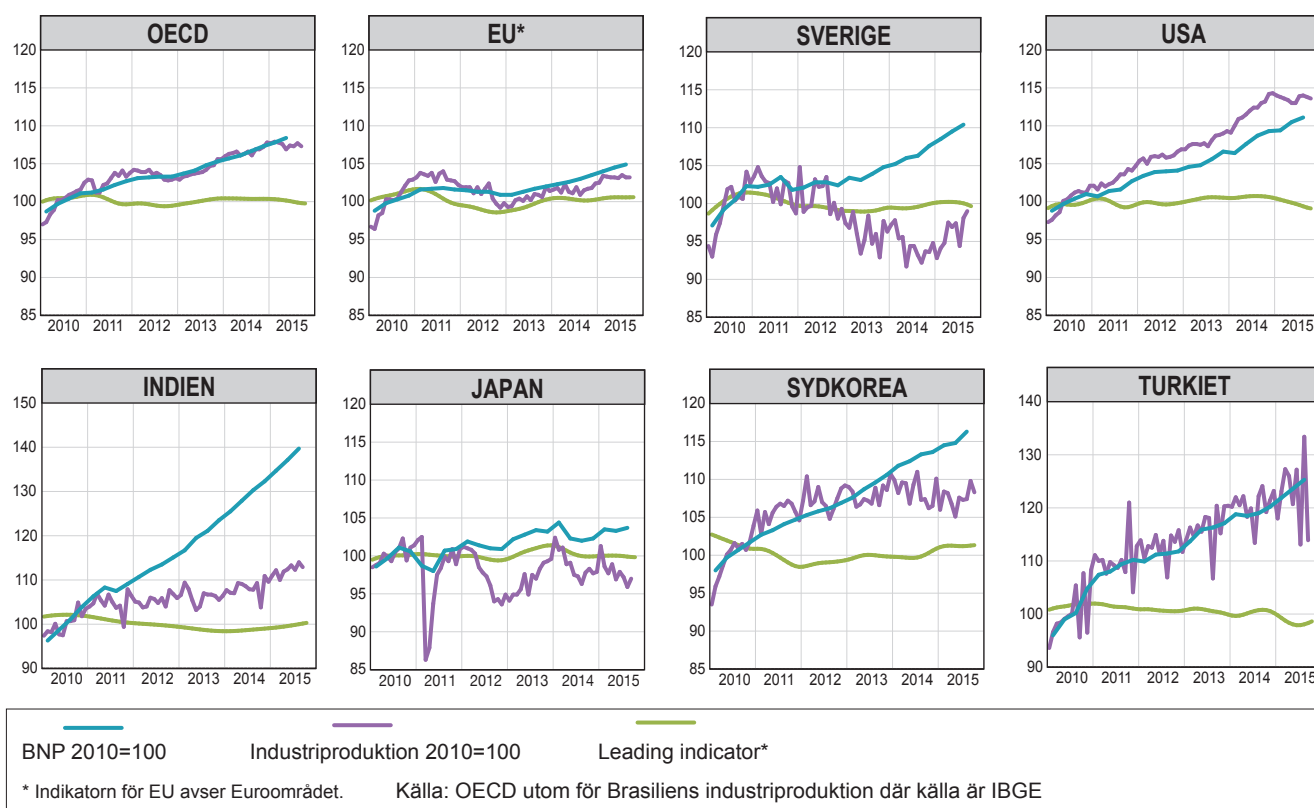
Även ute i Europa har tongångarna varit deppiga. Frankfurtbörsen är hittills ned med 6,8 procent och Londonbörsen med 4,8 procent under december.

Dow Jones och Nasdaq har sjunkit 4,3 respektive 3,6 procent, medan Hang Seng varit ner 2,8 procent. I Tokyo har Nikkeiindex sjunkit med 3,9 procent under månaden.

Elin Henriksson och Andreas Hörnvist,
Finansmarknadsstatistik

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Några av världens tillväxtländer har den senaste tiden uppvisat en dämpad utveckling men för den indiska ekonomin syns inte några sådana tecken. Ekonomin växer i snabb takt och BNP har under årets tre första kvartal haft en kvartalstillväxt på nästan 2 procent. Från andra till tredje kvartalet steg BNP med 1,9 procent, säsongrensat, och mätt i årstakt var ökningen 7,1 procent. Även den indiska industriproduktionen visar en relativt gynnsam utveckling under året men uppgifter för september visar att produktionen dämpades något jämfört med månaden innan. Jämfört med samma månad föregående år har industriproduktionen däremot ökat med över 3 procent. Även den ledande indikatorn uppvisar en stigande trend och noteringen i oktober, som låg över den långsiktiga trenden, var den högsta sedan november 2011.

Även den sydkoreanska ekonomin växer i stabil takt och från andra till tredje kvartalet ökade BNP med 1,3 procent i säsongrensade tal. Det var den högsta tillväxttakten sedan andra kvartalet 2010. Säsongrensade siffror för industriproduktionen visar att produktionen minskade i oktober jämfört med månaden innan. Mätt i årstakt visar industriproduktionen däremot positiva tillväxtsiffror och var 2 procent högre än samma månad föregående år. Landets ledande indikator har också ökat de fyra senaste månaderna och noteringen i oktober som ligger en bit över det historiska genomsnittet indikerar att ekonomin kommer att utvecklas väl även framöver.

Jämfört med Indien och Sydkorea så är tillväxten i Japan desto mer volatil. Efter två kvartal i följd med positiva tillväxttal så krympte den japanska ekonomin andra kvartalet, och det första preliminära BNP-utfallet för tredje kvartalet visade också på en svag utveckling. Det andra utfallet för tredje kvartalet visar dock att Japans BNP ökade med 0,3 procent och landet undvek därmed en teknisk recession. Säsongrensade uppgifter visar att industriproduktionen i september ökade med 1,1 procent, men sett till utvecklingen sedan början av året så är trenden nedåtgående. Landets ledande indikator uppvisar en liknande utveckling och indikatorn har backat månadsvis sedan april i år. Noteringen i oktober som ligger under den långsiktiga trenden indikerar en svag ekonomisk utveckling framöver.

Från andra till tredje kvartalet växte Turkiets BNP med 1,3 procent, säsongrensat. Det var fjärde kvartalet i följd med en tillväxttakt på över 1 procent. Mätt i årstakt var ökningen 5,3 procent. Sedan i januari har den ledande indikatorn legat under 100. Trenden har dock varit uppåtgående sedan juni och trots att noteringen i oktober ligger under den långsiktiga trenden kan de senaste månadernas förbättring tyda på att utvecklingen går åt rätt håll.

*God Jul och Gott Nytt År
önskar redaktionen*

INTERNATIONELL UTBLICK

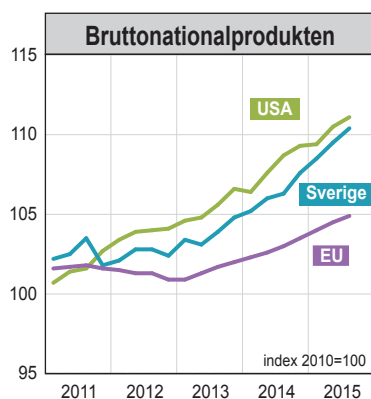
BNP

Sedan andra kvartalet 2013 har tillväxtbanan för EU pekat uppåt. Tillväxten har visserligen varit relativt svag, men motståndskraftig, och från andra till tredje kvartalet i år ökade säsongrensade BNP med 0,4 procent. Flera medlemsländer bidrog till uppgången. Den franska ekonomin växte med 0,3 procent tredje kvartalet och i Tyskland och Storbritannien ökade BNP med 0,3 respektive 0,5 procent. Störst uppgång i euroområdet visade Spanien där BNP steg med 0,8 procent, säsongrensat.

Bland de nordiska länderna var utvecklingen mer spretig. Efter åtta kvartal med positiv kvartalstillväxt minskade Danmarks BNP med 0,1 procent tredje kvartalet. Tillväxten dämpades även i Finland och BNP minskade med 0,5 procent jämfört med kvartalet innan. I Norge var däremot tillväxten positiv och BNP ökade med 1,8 procent, bland annat till följd av en uppgång i petroleumverksamheten.

Det så kallade fastlands-BNP steg med beskedligare 0,2 procent tredje kvartalet, säsongrensat.

I USA ökade BNP med 2,1 procent tredje kvartalet uppräknat till årstakt där den inhemska konsumtionen påverkade positivt.

Bruttonationalprodukten

	Index 2010=100	Förändr. från föregående kvartal, %	Förändr. från motsv kv föreg år, %
EU	104,9	0,4	1,9
Danmark	103,3	-0,1	0,9
Finland	99,1	-0,5	-0,2
Frankrike	104,5	0,3	1,2
Spanien	99,6	0,8	3,4
Storbritannien	111,3	0,5	2,3
Sverige	110,7	0,8	3,9
Tyskland	108,0	0,3	1,7
Norge	110,5	1,8	3,1
USA	111,1	0,5	2,1
Japan	103,7	0,3	1,7
OECD	108,4	0,6	2,2

Avser tredje kvartalet för alla utom OECD som avser andra kvartalet 2015.
Källa: OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer i november låg i stort sett kvar på en oförändrad nivå för både EU och euroområdet och uppgick till 107,6 respektive 106,1. Stämmningsläget förbättrades inom tjänstesektorn och byggsektorn samt vägdes upp av ett högre konsumentförtroende. Inom industrin och detaljhandeln gick utvecklingen i motsatt riktning. Nederländerna noterades för den kraftigaste uppgången, medan stämmningsläget försämrades i Storbritannien, Frankrike och Italien. Sveriges indikator minskade med 0,8 enheter till 107,8. Konfidensindikatorn för konsumentförtroendet och industrin föll tillbaka kraftigt medan stämmningsläget inom övriga sektorer förbättrades. Stämmningsläget inom byggsektorn och detaljhandeln är nu på samma nivå som för nästan fem år sedan.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	-0,1	-0,5	0,5	0,8	0,3	0,5	0,4	0,6
Förändr. 4 kv.	%	0,9	-0,2	2,3	3,9	1,7	2,1	1,9	2,2
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-1,7	1,2	-0,2	0,9	-1,4	-0,2	0,0	-0,4
Förändr. 12 mån.	%	0,5	0,5	1,1	7,4	-0,5	0,4	1,7	0,4
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	0,0	0,2	-0,2	0,1	0,0	-0,3	0,1	0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,2	-0,3	-0,2	0,9	0,2	-0,7	0,0	0,5
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,0	9,5	5,2	7,2	4,5	5,0	9,3	6,6
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,5	0,5	-0,7	-0,8	-0,5	-0,7	-0,8	-0,6
Kort ränta ⁶⁾	%	-0,14	-0,09	0,57	-0,37	-0,09	0,37	-0,09	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,07	-0,04	-0,01	-0,07	-0,04	0,05	-0,04	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,44	-0,17	0,01	-0,64	-0,17	0,14	-0,17	..
Lång ränta ⁷⁾	%	0,81	0,81	1,94	0,80	0,52	2,26	1,18	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,02	0,00	0,13	0,14	0,00	0,20	-0,03	..
Förändr. 12 mån.	procentenheter	-0,22	-0,09	0,22	-0,34	-0,20	-0,06	-0,36	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) OECD andra kvartalet, övriga tredje kvartalet 3) USA oktober, övriga september 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. USA augusti, Storbritannien september, övriga oktober 5) Storbritannien augusti, övriga oktober 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. November 7) November
Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

Blandade signaler från USA

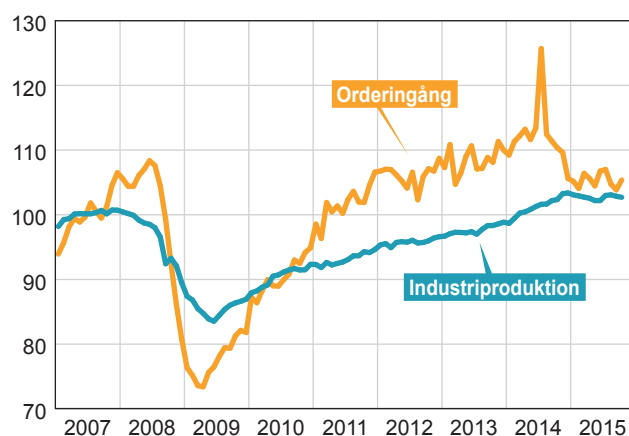
Under de senaste åren har den ekonomiska utvecklingen i USA varit relativt god. Sedan 2010 har BNP ökat med i genomsnitt 2 procent per år vilket kan jämföras med snittet för euroområdet som ligger under 1 procent. Förra året stegrades tillväxten men i år har den dämpats något vilket förklaras av att exporten tappat fart.

Industrin tyngs av svag dollar

Orsaken till den svagare exportutvecklingen är sannolikt den kraftiga förstärkningen av den amerikanska dollarn. Sedan mitten på förra året har den stärkts med nästan 20 procent i handelsvägda termer vilket försämrat exportindustrins konkurrenskraft. Som en följd av detta har orderingen till industrin sjunkit och industriproduktionen har efter fem år med oavbruten tillväxt planat ut under 2015. ISM:s inköpschefsindex har backat sedan slutet på förra året och ligger nu under 50-strecket vilket indikerar att aktiviteten inom industrin minskar.

Produktion och order inom industrin

Index 2007=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Macrobond

Stark inhemsk ekonomi

Medan efterfrågan från omvärlden dämpats så fortsätter däremot den inhemska efterfrågan att utvecklas väl. Investeringarna har ökat oavbrutet sedan andra kvartalet 2011 och fortsatte uppåt under 2015. Hushållskonsumtionen har sedan i fjol börjat få upp farten och uppvisar nu en högre tillväxt än de föregående åren. Då den privata konsumtionen utgör ungefär två tredjedelar av BNP så är hushållens konsumtionsbenägenhet avgörande för att hålla aktiviteten i ekonomin uppe. Conference Boards konsumentförtroendeindex visar att stämningen bland hushållen är förhållandevis god men att den har slutat att förbättras. Efter att ha ökat stadigt från hösten 2011 till början på 2015 så har indexet planat ut och har i år varierat runt en nivå strax under den som rådde innan finanskrisen.

Konsumentförtroendeindex

Index 1985=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Macrobond

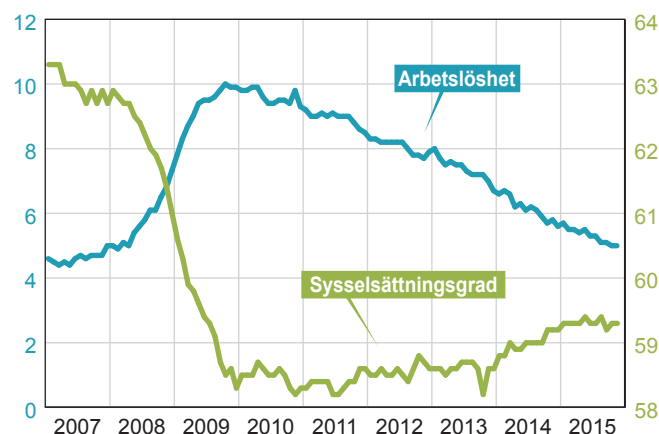
Arbetslösheten nära förkrisnivån

Även om industrin går lite knackigt så utvecklas den amerikanska ekonomin totalt sett relativt väl vilket märks på arbetsmarknaden som fortsätter att stärkas. Sysselsättningen har ökat oavbrutet i fem år och i mitten på fjolåret gick antalet sysselsatta över den tidigare högstanivån. Sedan dess har ytterligare cirka tre miljoner jobb skapats och efter en tendens till försvagning i början av hösten så har jobbtillväxten tagit fart igen de senaste månaderna.

I takt med att sysselsättningen ökat så har arbetslösheten sjunkit och är nu nere på 5 procent vilket är nära nivån från innan finanskrisen. Även i ett historiskt perspektiv är det förhållandevis lågt men det är delvis en chimär eftersom många utan arbete inte söker jobb och därmed inte räknas som arbetslösa. Arbetskraftsdeltagandet har fortsatt att sjunka under året och är nu på den lägsta nivån sedan 1977.

Sysselsättningsgrad och arbetslöshet

Procent, säsongrensade månadsvärden

Källa: Macrobond

Trots att många nya jobb skapats så har sysselsättningsgraden bara ökat marginellt eftersom USA haft en betydande befolkningsökning. För att nå upp till sysselsättningsgraden från början på 2008 behövs ytterligare cirka 10 miljoner jobb.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	110,7 ¹⁾	0,8 ¹⁾	3,9
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	123,8 ¹⁾	1,2 ¹⁾	7,5
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	109,9 ¹⁾	0,7 ¹⁾	2,8
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	okt	116,9 ¹⁾	-0,3 ¹⁾	3,0
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	11,9		50
			1-3 kv	34,5		35
Industri						
Produktion	volym	2010=100	okt	103,6	-1 ¹⁾	4
			jan-okt	94,0		1
Omsättning	volym	2010=100	okt	102,5	-1 ¹⁾	5
			jan-okt	93,8		3
Orderingång	volym	2010=100	okt	97,2	19 ¹⁾	4
			jan-okt	95,9		7
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	87,1 ¹⁾	-1,0 ¹⁾²⁾	-1,1 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	42,1		6
			1-3 kv	136,7		9
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		okt	103,1	0 ¹⁾	-1
			jan-okt	980,0		4
Varuimport	mdr kr		okt	104,0	0 ¹⁾	0
			jan-okt	961,5		4
Handelsnetto	mdr kr		okt	-0,9		
			jan-okt	18,5		
Bytesbalans	mdr kr		2 kv	58,4		
			1-2 kv	137,1		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	nov	117,3 ¹⁾	0,4 ¹⁾	5,2
			jan-nov			5,1
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	okt	111,8 ¹⁾	0,2 ¹⁾	3,3
			jan-okt			3,0
Personbilsregistreringar, nya	st		nov	32 380		20
			jan-nov	327 639		11
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	dec	98,7 ⁴⁾	96,4 ⁴⁾	99,1 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	nov	313,8	-0,2	0,1
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	nov	204,5	-0,1	1,0
Producentprisindex		2005=100	nov	112,6	-0,1	-1,5
Exportprisindex		2005=100	nov	108,1	0,1	-1,2
Importprisindex		2005=100	nov	106,6	-0,7	-3,3
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	nov	112,0	-0,4	-2,5
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	nov	117,6	-0,2	-1,7
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		nov	4 873		1,8
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		nov	325		-14,5
därav heltidsstuderande	1 000-tal		nov	94		-23,3
Arbetade timmar	10 000-tal		nov	16 710		3,3
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		nov	92		37,0
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	sep	119,9		3,7
Timlön, industriarbetare	kr		sep	171,7		2,6
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		okt	3 262		7,2
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		okt	1 997		3,3
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		nov	0,80	0,14 ²⁾	-0,34 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		nov	-0,36	0,08 ²⁾	-0,41 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		nov	-21,1		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		30 nov	129,9	-1,0	3,3

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Ylva Hedén Westerdahl
Redaktör: Johannes Holmberg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2015-A06T11512_pdf (pdf)